

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	30001 Педіатрія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	228 Педіатрія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30001
Назва ОП	Педіатрія
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	228 Педіатрія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Токарчук Надія Іванівна, Брезицька Дануся Михайлівна, Боярчук Оксана Романівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	26.09.2023 р. – 28.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_doctor_pediatrics_self-esteem.pdf

Програма візиту експертної групи chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_doctor_pediatrics_visit-program.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

На основі проведеної експертизи у віддаленому (дистанційному) режимі та аналізу відомостей про самооцінювання (далі – відомостей про СО) експертна група (далі - ЕГ) зробила висновок про загалом відповідність освітньо-наукової програми «Педіатрія» (далі – ОП Педіатрія) у Сумському державному університеті (далі – СумДУ) з певними недоліками, які не є суттєвими. Не зважаючи на складну ситуацію, в якій опинився заклад вищої освіти (далі – ЗВО), що пов'язано з повномасштабним вторгненням росії, тимчасовою окупацією, близькістю воєнних дій і реальною загрозою для життя, адміністрація СумДУ зуміла організувати та продовжити роботу ЗВО загалом та за ОП Педіатрія, зберегти кадровий потенціал та здобувачів даної ОП. Загалом у ЗВО проводиться велика робота для організаційної, інформаційної, консультативної підтримки здобувачів та науково-педагогічних працівників (далі – НПП). Створене сприятливе освітнє середовище, надається психологічна підтримка НПП, здобувачам. Наявна потужна матеріально-технічна база для участі здобувачів і НПП у наукових проектах, грантових проектах, програмах міжнародної мобільності. Проте, ЕГ зауважує, що при наявності великих можливостей, їх використання здобувачами мінімальне. Освітня складова ОП дає можливість вибору індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням напрямку наукових досліджень. На думку ЕГ, професійна підготовка потребує посилення, особливо за рахунок обов'язкових освітніх компонентів. В ЗВО добре налагоджена система професійного розвитку викладачів, створено дієвий «Центр розвитку кадрового потенціалу». ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та наукового потенціалу. В ЗВО, як і за даною ОП є активна міжнародна співпраця, викладачі залучені до міжнародних стажувань, виконання науково-дослідних проектів, проте залученість здобувачів даної ОП не є високою. Наукові керівники мають добру публікаційну активність. В академічній спільноті культивуються і впроваджуються цінності академічної доброчесності. В ЗВО створена дієва, багаторівнева система забезпечення якості ОП. Створена Експертна рада роботодавців. До формування цілей, ПРН залучені усі стейкхолдери. Виявлені недоліки не є суттєвими, не носять системного характеру та можуть бути виправлені у короткі терміни. Рекомендації ЕГ направлені на удосконалення освітнього процесу за даною ОП. ОП Педіатрія має перспективи розвитку, оскільки випускники програми є затребуваними на ринку праці регіону. У ЗВО створені умови для розвитку програм міжнародної співпраці в освітній та науковій сферах, міжнародних наукових грантових проектів спільно з університетами партнерами. Керівництво ЗВО та ННМІ працюють над підвищенням рівня академічної мобільності, в тому числі для виконання наукових досліджень, залучення подвійного керівництва. В перспективі є залучення роботодавців для читання окремих курсів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Серед сильних сторін ОП Педіатрія ЕГ відмічає: Співпрацю з усіма категоріями стейкхолдерів у процесі формування цілей та змістовного наповнення ОП; публічне обговорення ОП із активним залученням стейкхолдерів. Участь науково-педагогічних працівників ОП Педіатрія у міжнародних проектах (Горизонт 2020, Горизонт-Європа, модуль Жана Моне), мобільностях (Ліверпуль), що дозволяє впроваджувати передовий міжнародний досвід у викладання та наукові дослідження. Широкий вибір дисциплін циклу загальної підготовки. Популяризацію академічної доброчесності (створений веб-сайт, сайт бібліотеки СумДУ, читаються лекції відомих випускників, роботодавців, експертів щодо переваг чесного навчання), розробку і впровадження низки заходів (розроблено нормативно-правову базу, курс з академічної доброчесності, цикли тренінгів в рамках всеукраїнських та міжнародних проектів), а її дотримання є однією із ключових цінностей СумДУ. Професійне кадрове забезпечення дисциплін, які формують універсальні навички дослідника, зокрема «Управління науковими проектами», «Методологія та методи наукових досліджень», «Методика підготовки наукових проектів», до яких залучені викладачі-практики, експерти, які беруть участь у міжнародних стажуваннях і грантових проектах. Створений дієвий «Центр розвитку кадрового потенціалу». Сучасний Центр колективного користування науковим обладнанням, в якому проводяться наукові дослідження, які мають широку грантову підтримку. Створена чітка і зрозуміла нормативна база забезпечення освітнього процесу. Позитивними практиками ЕГ вважає: Створену Експертну раду роботодавців, до якої залучено низку фахівців педіатричної галузі. Добру співпрацю з клінічними базами СумДУ, якими є медичні заклади міста на підставі підписаних договорів про співпрацю, залучення лікарів-практиків до проведення практичних занять, демонстрації нових методів діагностики і лікування. Розподіл за роками навчання освітнього кредитного навантаження, який допомагає здобувачам вищої освіти вивільнити час на виконання наукової роботи. Розширений період вступу в аспірантуру. Проведення вступних іспитів у письмовій формі із використанням тестових завдань, які оновлюються щороку, що виключає дискримінацію та корупцію. Проведення контрольних заходів через електронні платформи, що забезпечує уникнення недоброчесності усіх учасників освітнього процесу. Наявність відповідальної особи за формування разових спеціалізованих Вчених рад, що забезпечує супровід здобувачів при подачі документів та захисті. Матеріальне (за результатами рейтингу, за публікаційну активність) та моральне (конкурси НПП) стимулювання науково-педагогічних працівників. Інформаційний супровід здобувачів та НПП через особисті кабінети, куди надходить уся актуальна інформація. Центр підтримки сімей «Студентський лелека», який надає можливість батькам залишити дітей на час перебування у ЗВО. Можливості підтримки здобувачів за рахунок використання субрахунків кафедр.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Суттєві недоліки відсутні. Враховуючи, що ОНП Педіатрія стосується спеціальності 228 «Педіатрія», її мета повинна враховувати педіатричне спрямування. За даною ОНП не передбачене анкетування академічного персоналу, роботодавців. Для прогнозування потреб ринку праці у випускниках цієї ОНП, всебічної оцінки якості програми, навчальних планів і надання пропозицій щодо їх удосконалення рекомендовано Центру забезпечення якості вищої освіти СумДУ проводити щорічне анкетування академічного персоналу, роботодавців із оприлюдненням його результатів та пропозицій. При черговому затвердженні ОНП рекомендовано ввести до обов'язкових ОК навчальні дисципліни професійного педіатричного спрямування, що забезпечить відповідність зі спеціальності науковим інтересам здобувачів. За ОНП цикл дисциплін професійної підготовки забезпечується ОК8 «Соціальна медицина», яка має відношення більшою мірою до статистичних та епідеміологічних методів дослідження. Рекомендовано віднести ОК «Соціальна медицина» до блоку дисциплін загальної підготовки при наступному перегляді ОНП. За даною ОНП не реалізоване залучення здобувачів до програм академічної мобільності. Рекомендовано адміністрації ННМІ впродовж року розробити комплексний план щодо залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності. ОНП не передбачає контрольних заходів у формі іспиту з дисциплін циклу фахової підготовки, що може бути недостатньо для оцінювання знань здобувачів з точки зору професійного спрямування. Рекомендовано при перегляді ОНП додатково ввести іспит з ОК професійного спрямування. Здобувачі освіти за ОНП Педіатрія не мають досвіду самостійної роботи з перевірки на плагіат. Рекомендовано протягом навчального року провести навчання щодо самостійної перевірки аспірантами власних робіт на антиплагіатних програмах, а також розглянути можливість організації віддаленого доступу до таких програм авторизованих ЗВО користувачів. Враховуючи, що у НПП, задіяного до реалізації ОНП, зокрема дисципліни «Філософія науки» академічна кваліфікація більше стосується філософії культури, при наступному перегляді ОНП адміністрації ННМІ звернути увагу на добір НПП для викладання даного ОК. Наявні поодинокі приклади виконання аспірантами фрагментів наукових робіт в Центрі колективного користування науковим обладнанням та участі у грантових програмах. Рекомендовано науковим керівникам залучати ресурси даного Центру для виконання наукових робіт з ОНП Педіатрія. Враховуючи однотипність відповідей здобувачів при анкетуванні в останній рік, рекомендовано при наступному опитуванні додати відкриті запитання в анкету, де здобувачі могли б висловлювати свої пропозиції щодо удосконалення освітньо-наукового процесу. Потребують виправлення та контролю з боку гаранта та адміністрації неточності в оприлюдненій на сайті ЗВО ОНП Педіатрія щодо терміну її дії. Для реагування на пропозиції, зауваження та рекомендації, висловлені під час громадського обговорення рекомендовано впровадити план заходів реалізації зауважень.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою і цілями ОНП Педіатрія є «проведення освітньої та наукової діяльності та спрямована на забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців медицини, які виявляють лідерські якості, здатні генерувати нові знання, саморозвиватися, оволодівати дослідницькими навичками високого рівня та інноваційними методами наукової і педагогічної діяльності та застосовувати їх на практиці, мають системне мислення та достатній рівень знань для науково обґрунтованого розв'язання комплексних проблем та проведення оригінальних самостійних наукових досліджень у медицині з дотриманням принципів біоетики та академічної доброчесності», що узгоджуються із Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026р.р. та корелюють із заявленою Місією (<http://surl.li/ktuuw>, <http://surl.li/gdnxa>). Однак, мета не відображає розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності педіатричного спрямування. Цілі ОНП є чіткими, відповідають основній меті освітньої діяльності СумДУ, пріоритетним принципам розвитку вищої освіти в Україні, зокрема у підготовці висококваліфікованих наукових фахівців для науково-дослідної діяльності у якості викладацьких та наукових кадрів у галузі охорони здоров'я, зокрема в педіатрії. Виконання заявлених цілей можливе також завдяки використанню в освітньо-науковому процесі ресурсів Центру колективного користування науковим обладнанням (<http://surl.li/tfjh>), Університетської клініки СумДУ (<http://surl.li/rjsc>), Регіональний Центр «ЕКОМЕДХІМ» (<http://surl.li/bfhbu>), Науково-дослідна лабораторія "Біонаноккомпозит" (<http://surl.li/kplfv>); поєднання наукових, освітніх традицій та досвіду з можливостями отримання інноваційних знань, умінь та навиків від НПП, які є учасниками міжнародних проєктів та грантів, практикуючих спеціалістів. Однак, ОНП Педіатрія не вирізняється унікальністю. Викладання за даною ОП проводиться лише українською мовою. У перспективах розвитку ЗВО враховані можливості подальшого вдосконалення ОНП за рахунок реалізації академічної мобільності, розвитку інтеграції із зарубіжними університетами за педіатричним напрямком (зустрічі із гарантом, адміністрацією СумДУ).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі ОНП та її ПРН сформульовані з урахуванням позицій стейкхолдерів та їх потреб, що було підтверджено при аналізі відомостей СО, сайту ЗВО, у ході дистанційних зустрічей з фокус групами. В 2018 р. у СумДУ було розроблено та введено в дію ОНП Педіатрія. В 2021 р. відбувся перегляд ОНП згідно Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ за спеціальністю 228 Педіатрія (<http://surl.li/kmcjf>) із внесенням рекомендацій від стейкхолдерів. Процес розробки ОНП в СумДУ передбачав послідовність: створення робочої проєктної групи, до складу якої входять представники академічної спільноти, здобувачі освіти, зокрема, Дейнека К.М. та Профатило А.О., роботодавці (<http://surl.li/ktrbz>); громадське обговорення проєкту ОНП на сайті СумДУ (<http://surl.li/kwimx>); програма ОНП також обговорена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності 228 Педіатрія (<http://surl.li/kwjmv>). ОНП 228 Педіатрія затверджено на Раді із забезпечення якості вищої освіти МІ СумДУ та Вченій раді СумДУ. Подання академічної спільноти СумДУ (в тому числі і тих, які не входять до РППГ) на етапі перегляду ОНП від 2021 р., були підставами для внесення низки поправок, зокрема розширення розділу «Викладання та навчання» з акцентуацією до студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване та міждисциплінарне навчання, електронне навчання в системі Open Course Ware СумДУ; розширення фахових компетентностей спеціальності; уточнення ПРН; розширення внутрішньої та міжнародної академічної мобільності на основі двосторонніх договорів між СумДУ та закладами вищої освіти – партнерами зарубіжних країн (<http://surl.li/kqjqb>). Пропозиції від роботодавців (Змисля І.Ф., Бугаєнко В.О.), членів Експертної ради роботодавців враховані при перегляді ОНП у 2021 році. Джерелом отримання інформації щодо напрямів удосконалення програми є також планові анкетування здобувачів (<http://surl.li/kmbwn>). Опитування академічного персоналу, роботодавців щодо оцінки якості ОНП «Педіатрія» не впроваджено. На сайті СумДУ створено сторінку (<http://surl.li/kmcai>), на яку є можливість подання пропозицій щодо удосконалення ОНП. Доброю практикою є публічне розміщення на сайті СумДУ отриманих під час громадського обговорення пропозицій до проєкту ОНП «Педіатрія» (<http://surl.li/kwimx>). Під час зустрічей із фокус-групами стейкхолдерів було підтверджено їх активну участь у створенні даної ОНП (зустріч з гарантом, 2,3,5). Зокрема, під час зустрічі 5, Директором КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» СМР Бугаєнко В.О. було підтверджено пропозицію щодо збільшення годин практичної діяльності. До створення ОНП «Педіатрія» було залучено провідних фахівців України, зокрема директор Інституту серця МОЗ України проф. Тодуров Б.М. запропонував акцентувати можливості ранньої діагностики вроджених вад серця на сучасному рівні в дисципліні «Сучасні аспекти діагностики в неонатології».

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Ринок праці сфокусований на насичення галузі практичної ОЗ професійними кадрами. Так, згідно «Аналітичного звіту щодо врахування при розробці і удосконаленні ОНП "228 Педіатрія"» (<http://surl.li/kqjro>), «...при формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОНП враховано регіональний контекст шляхом орієнтації на потреби регіону щодо забезпечення фахівцями... Результати аналізу регіонального контексту засвідчили, що фахівці третього рівня вищої освіти з педіатрії є затребуваними у галузях клінічної, профілактичної, підліткової, спортивної медицини...». Стан кадрових ресурсів лікарів-педіатрів в Сумській області має особливості у зв'язку із повномасштабним вторгненням росії, серед яких зменшення чисельності лікарів-педіатрів; частка лікарських кадрів передпенсійного віку. ЗВО активно співпрацює із адміністраціями лікувальних закладів щодо вивчення ринку праці та попиту, що й було підтверджено під час зустрічі у фокус-групі з роботодавцями (зустріч 5). Роботодавцем даної ОНП є також СумДУ, оскільки готує якісні науково-педагогічні кадри. Здобувачі є дослідниками актуальних проблем у галузі «Педіатрія», що і відображається у НДР. Розробниками ОНП було використано досвід вітчизняних програм, що висвітлено в звіті про СО, та відповідно в Аналітичному звіті РППГ про результати аналізу вітчизняних освітніх програм підготовки докторів філософії з педіатрії (<http://surl.li/kqjro>), який затверджено на засіданні фокус – групи кафедри педіатрії (<http://surl.li/kmcel>), та підтверджено при дистанційних зустрічах (зустріч з гарантом, зустріч 1, 2). Розробниками ОНП Педіатрія проведений аналіз вітчизняних освітніх програм Харківського національного медичного університету, Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Тернопільського національного медичного університету, Вінницького національного медичного університету, що сприяло оптимізації як фахових компетентностей, так і ПРН; прийнято до уваги використання різних форм освітнього процесу, розробки системи оцінювання, створення переліку компонент ОНП та їх послідовності. В ОНП використаний досвід проф. Попова В.С., отриманий під час стажування в університетах Мюнхена та Берліна щодо інтеграції клінічних випадків у навчальну програму; наукове стажування в м. Ліверпуль (Великобританія), яке продовжується, надало можливість оптимізувати набуття компетентностей кваліфікованого дослідника та уміння вирішувати складні проблеми в професійній діяльності, що реалізовано у циклі ВК професійної підготовки а також у НДР здобувача Профатило А. О. ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності, особливості ринку праці, галузевий та регіональний контекст.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Мета ОНП Педіатрія СумДУ повністю відображає вимоги до знань, умінь та інших компетентностей Восьмого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій, до якого вона відноситься. Програмні результати навчання, заявлені в ОНП, цілком дозволяють досягти рівні компетентностей визначених дескрипторами кваліфікаційного рівня НРК, що в повній мірі відображено в відомостях СО програми. Аналіз переліку ПРН ОНП показав повну відповідність вимогам НРК для підготовки фахівця, здатного «розв'язувати комплексні проблеми педіатрії в галузі професійної діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність...». Так, на досягнення дескриптора «Знання: концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності» для даного кваліфікаційного рівня направлено низку ПРН (всього 8: ПРН2, ПРН4 – ПРН10); дескриптора «Уміння: спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері педіатрії, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики – досягаються 8 ПРН (ПРН2 – ПРН8, ПРН10); дескриптора «Комунікація» - 10 ПРН (ПРН1 – ПРН10) та дескриптора «Відповідальність та автономія» - 10 ПРН (досягається ПРН1 – ПРН10).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Як сильну сторону ОНП необхідно відмітити співпрацю з усіма категоріями стейкхолдерів у процесі формування цілей та змістовного наповнення ОНП; публічне обговорення ОНП із активним залученням стейкхолдерів (підкритерій 1.2); фокусування цілей ОНП у напрямку формування ринку праці для майбутніх випускників як у сфері вищої освіти, так і практичній охороні здоров'я із урахуванням галузевого та регіонального контекстів; перейняття вітчизняного та іноземного досвіду, запозичуючи кращі практики, а саме: залучення міжнародних проєктів (модуль Жана Моне «Досвід ЄС для підвищення рівня працевлаштування молоді через розвиток професійних навичок», Еразмус+; академічна мобільність на базі Університетів Ліверпуля, Мюнхена та Берліна) (підкритерій 1.2; 1.3).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Суттєві недоліки відсутні. Наявні незначні недоліки за підкритеріями 1.1 та 1.2. Враховуючи, що мета ОНП Педіатрія відображає розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності медицини в цілому, при наступному перегляді ОНП робочій проєктній групі уточнити мету освітньої програми з урахуванням педіатричного спрямування. За даною ОНП не передбачене анкетування академічного персоналу, роботодавців. ЕГ вважає, що для прогнозування потреб ринку праці у випускниках цієї ОНП, всебічної оцінки якості програми, навчальних планів і надання пропозицій щодо їх удосконалення рекомендовано Центру забезпечення якості вищої освіти СумДУ проводити щорічне анкетування академічного персоналу, роботодавців із оприлюдненням його результатів та пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП загалом відповідає критерію за підкритеріями 1.1–1.4. Чіткі цілі ОНП, які узгоджуються із місією, стратегією СумДУ (підкритерій 1.1). До формування цілей та програмних результатів навчання залучені усі зацікавлені сторони: академічна спільнота, роботодавці, здобувачі (підкритерій 1.2). Цілі та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності, галузевий контекст. При розробці ОНП врахований досвід вітчизняних ОНП та іноземних університетів (підкритерій 1.3). Виявлені недоліки не є суттєвими. ОНП в цілому відповідає критерію 1 на рівні В за усіма підкритеріями, а виявлені недоліки є несуттєвими і можуть бути швидко усунені.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП Педіатрія та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (в редакції від 23.04.2021р.), Постанові Кабінету Міністрів України №261 від 23.03.2016р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (в редакції від 19.04.2019р.). Освітня складова ОНП становить 60 кредитів ЄКТС, при цьому загальний обсяг обов'язкових компонент складає 45 кредитів ЄКТС, вибіркового – 15 кредитів (частка вибіркового дисциплін в ОНП складає 25,0 %) (<http://surl.li/lqecm>). ОНП та навчальний план аспірантури включають складові, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей як професійна підготовка обсягом 22 кредитів ЄКТС (12 кредитів обов'язкових дисциплін (ОК8-9), 10 кредитів вибіркового ВБ2)); оволодіння загальнонауковими компетентностями обсягом 34 кредитів ЄКТС (29 обов'язкових (ОК1-7) та 5 вибіркового (ВБ1)); практична підготовка (4 кредити ОК10). Навчальний план аспірантури є у вільному доступі та містить інформацію про перелік та обсяг обов'язкових навчальних дисциплін, графік навчального процесу, форми проведення навчальних занять (<http://surl.li/ljwro>). Здобувачі освіти під час онлайн зустрічей зазначали своє задоволення обсягом освітньої програми (зустріч 3).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру, в ньому враховані як об'єм навантаження, так і послідовність вивчення окремих дисциплін. Освітня складова виконується у перші два роки навчання (960 годин на 1 році, 720 годин на 2 році). Відсутність освітнього навантаження на 3 - 4 роках навчання дозволяє здобувачам виконувати та завершити своє наукове дослідження (зустріч 3). Переважна більшість дисциплін блоку загальнонаукових компетентностей, окрім ОК4, ОК6, викладаються на 1-му році навчання, що дає змогу розпочати наукову діяльність із формування системного наукового-професійного світогляду та академічної культури науковця. ОК4 та ОК6 спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника, вони заплановані в 3 семестрі, що готує здобувача до методології наукового дослідження. Дисципліна ОК5 також запланована на 1-ий рік навчання, забезпечує набуття і розвиток компетентностей, необхідних для пошуку інформації та презентації наукової роботи. Цикл дисциплін професійної підготовки заплановано на 1-2 рік навчання (обов'язкові компоненти - 2, 3 семестри та вибіркового компоненти – 3-семестр), що забезпечує готовність здобувача до проведення наукових досліджень у галузі педіатрії після завершення ОНП. Водночас, перелік освітньої складової має неузгодженість на сайті СумДУ (<http://surl.li/lqbyl>), у навчальному плані (НП) та у ОНП (наприклад, ОК7 на сайті СумДУ запропоновано у циклі професійної підготовки, у ОНП та у НП – у циклі загальної підготовки). Є деякі невідповідності також у назвах дисциплін, зокрема ОК9, а також у каталогі вибіркового дисциплін та силабусах («Актуальні питання діагностики та терапії дитячих інфекційних хвороб» (<http://surl.li/kpwrp>) та «Дитячі інфекційні хвороби» (<http://surl.li/lrfyt>)). Дані неузгодженості щодо переліку обов'язкових компонент було пояснено гарантом як технічною помилкою. Дисципліна ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» виділена в окремий предмет на самостійне вивчення за структурно-логічною схемою ОНП у 4 семестрі та передбачає залік, однак, за НП – не визначений семестр проведення та згідно з «Положення про педагогічну практику за професійним спрямуванням ...» від 23 квітня 2021 р (<http://surl.li/bdshi>) передбачений захист з практики, що й було також підтверджено при зустрічі 3. Винесення ОК10 на самостійне вивчення породжує протиріччя між «Положення про педагогічну практику...» та вимог до організації СРС, які задекларовані в Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>) (підрозділ 6.3). Матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами та зміст силабусів навчальних дисциплін доводять, що кожен ПРН охоплюється ОК, а їх сукупність дозволяє досягти заявлених цілей ОНП. Під час зустрічей з різними фокус-групами було зазначено, що всі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до змісту ОНП, НП, силабусів навчальних дисциплін. Здобувачі освіти під час онлайн зустрічей заявляли про своє задоволення організацією освітнього процесу (зустріч 3).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП Педіатрія відповідає предметній області спеціальності та «Орієнтована на формування у здобувачів компетентностей щодо розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері педіатрії, що передбачає глибоке удосконалення та узагальнення отриманих знань та умінь, формування нових компетенцій у фаховій діяльності, представлення власних результатів досліджень в усній та письмовій формі, в т.ч. іноземною мовою» (<http://surl.li/lqxeq>). Програма є гнучкою до індивідуальних освітніх потреб, сприяє оволодінню як професійними компетентностями, так і методами наукового дослідження, передбачає підготовку фахівців, здатних проводити наукову, педагогічну та фахову професійну діяльність у межах спеціальності 228 Педіатрія. Як показав аналіз інформації, представленої в звіті СО та інформаційному порталі СумДУ, зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності як через наповнення відповідними освітніми компонентами, які охоплюють необхідні компетентності здобувача на 3 рівні вищої освіти, так і за рахунок досягнення ПРН, що відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій восьмого кваліфікаційного рівня. Дисципліни циклу професійної підготовки (обов'язкові і вибіркового) відповідають теоретичному змісту предметної області в контексті професійної та дослідницько-інноваційної діяльності в педіатрії (забезпечують поглиблення теоретичних і професійних знань у педіатрії для проведення наукових досліджень, формування наукових концепцій та розв'язання комплексних науково-практичних проблем). У той же час обов'язкові дисципліни блоку загальнонаукових, мовних компетентностей, блоку універсальних навичок дослідника відповідають теоретичному змісту предметної області в контексті загальнонаукової дослідницької та педагогічної діяльності, сучасних засобів

комунікації, академічної і соціальної відповідальності, менеджменту в науковій і професійних сферах. Дисципліна ОК 8 «Соціальна медицина» викладається на кафедрі громадського здоров'я, а її силабус (<http://surl.li/liqll>) має відношення більшою мірою до статистичних та епідеміологічних методів дослідження. Водночас, відсутність навчальних дисциплін педіатричного напрямку серед обов'язкових компонентів ставить під сумнів забезпечення відповідності зі спеціальності науковим інтересам здобувачів. Аналіз забезпечення ПРН освітніми компонентами визначив, що обов'язкові освітні компоненти ОНП були підґрунтям забезпечення ПРН. Матриця забезпечення ПРН вибірковими компонентами ОНП відсутня. Лише ПРН6 забезпечується мінімальною кількістю освітніх компонентів, а саме ОК1 «Філософія науки» та ОК9 «Невідкладні стани і сучасні методи досліджень у медичній практиці». Логічним ПРН 6 можна було б забезпечити також ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням». Однак, ці ОК сукупно містять 11 кредитів ЄКТС, що забезпечує можливість набуття відповідної компетентності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання у СумДУ регламентує «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/fezf>), «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в СумДУ» (<http://surl.li/skzx>), рішення вченої ради «Про вдосконалення структури та змісту ОНП та навчальних планів здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня» (<http://surl.li/tgtr>), «Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ» (<http://surl.li/bdqcv>). Процедура вибору дисциплін здійснюється здобувачами через сервіс «Електронний особистий кабінет» (<http://surl.li/kivo>) шляхом вибору дисциплін з відповідних каталогів, які представлені на веб сайті СумДУ (<http://surl.li/kpwpo>; <http://surl.li/kczar>) протягом 2-х місяців після зарахування. Каталоги вибіркових дисциплін (<http://surl.li/bdvcr>) формуються до 1 квітня на кожний рік вступу на основі пропозицій стейкхолдерів. Безпосередня комунікація здобувача відбувається із навчально-науковим центром підготовки кадрів вищої кваліфікації, гарантом програми, науковим керівником по узгодженню вибору дисципліни (зустрічі 2, 3, 6). Процедура вільного вибору дисциплін здобувачами передбачає: підготовчу роботу (до 1 листопада): ознайомлення з особливостями освітнього процесу та структурою НП у розрізі обов'язкових і вибіркових складових; ННЦ ПКВК інформує здобувачів про порядок, строки та особливості реєстрації для вивчення дисциплін вільного вибору (протягом 1–10 жовтня). Здобувач може обирати навчальні дисципліни як інших рівнів вищої освіти в СумДУ (по узгодженню із науковим керівником), так і інших ЗВО за програмами академічної мобільності відповідно до вимог Положення СумДУ (<http://surl.li/ffmg>). Вивчення вибіркових дисциплін загального профілю розпочинається в 2-му семестрі 1-го року навчання. Тематика вибіркових дисциплін представлена 15 дисциплінами (10 дисциплін із циклу загальної підготовки та 5 дисциплін із циклу професійної підготовки). Реалізація власної освітньої траєкторії забезпечується можливістю індивідуального вибору однієї дисципліни з десяти запропонованих вибіркових дисциплін загального профілю (всього 5 кредитів) та 2 дисципліни з циклу професійної підготовки (10 кредитів). В цілому, здійснивши власний вибір щодо формування персональної освітньої траєкторії, здобувач освіти отримує 15 кредитів ЄКТС, що складає 25,0% від загальної кількості. Загальний перелік вибіркових дисциплін (каталог) створений та оприлюднений на сайті СумДУ (<http://surl.li/kpwpo>), що сприяє швидкому пошуку та ознайомленню. Для освітніх компонентів професійного спрямування формування груп відбувається незалежно від кількості здобувачів у групі (зустрічі 3, 6). Під час дистанційних зустрічей зі здобувачами (зустріч 3) було з'ясовано, що перелік дисциплін вільного вибору в навчальному плані ОНП їх задовольняє, з процедурою вибору дисциплін вони знайомі, проблем з комплектуванням груп не виникало.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП Педіатрія та навчальний план передбачають проходження практичної підготовки, яка формує компетентності здобувачів вищої освіти, необхідні для подальшої професійної та наукової діяльності за спеціальністю. Практична педагогічна підготовка реалізується завдяки ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» (4 кредити ЄКТС), запланована на 4-й семестр та передбачає викладання дисципліни спеціалізації на кафедрі педіатрії із використанням інноваційних технологій згідно «Положення про педагогічну практику за професійним спрямуванням здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/bdshi>). Дотичні до практичної фахової підготовки також ОК2 «Методологія та методи наукових досліджень» та ОК3 «Інноваційна педагогічна діяльність», ОК6 «Методика підготовки наукових праць». У відомостях СО допущена технічна помилка щодо формулювання ОК3 та ОК4. Згідно з матрицею відповідностей програмних компетентностей компонентам ОНП можна констатувати, що як загальні, так і фахові компетентності набуваються здобувачами з досягненням відповідних ПРН. Під час зустрічі зі здобувачами з'ясована їх загальна задоволеність практичною підготовкою за цією ОНП, проте було висловлено побажання збільшити професійну педіатричну спрямованість програми. За даними анкетування, здобувачі задоволені організацією практичної підготовки за ОНП (<http://surl.li/kwint>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Цілі ОНП Педіатрія та її зміст передбачають можливість набуття здобувачами вищої освіти необхідних soft skills. Формування у здобувачів навичок лідерства, генерації нових знань, оволодіння дослідницькими навичками, здатності логічно і критично мислити забезпечуються досягненням програмних результатів навчання ОНП (ПРН1-4, ПРН6, ПРН8-10). Аналіз матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОНП доводить, що практично всі обов'язкові освітні компоненти ОНП є дотичними до формування у здобувачів soft skills. На процес набуття soft skills насамперед спрямовані дисципліни циклу загальнонаукових компетентностей (ОК1 «Філософія науки»), циклу універсальних навичок дослідника (ОК2 «Методологія та методи наукових досліджень», ОК4 «Управління науковими проектами»), циклу мовних компетентностей (ОК5 «Англійська мова академічного спрямування»); циклу професійної підготовки. Практико-орієнтовне, командно-орієнтоване навчання є важливими інструментами формування уміння вирішувати проблемні ситуації, працювати в команді, а також у оволодінні лідерськими якостями. В ході онлайн-зустрічей здобувачі наголошували на важливості набуття soft skills під час педагогічної практики, підкреслювали особливу практичну значущість дисципліни ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням». Набуття соціально-комунікативних навичок здобувачами можливе упродовж всього терміну навчання шляхом участі у проектах та заходах СумДУ (НТСА), зокрема, наукових конференціях, тренінгах, вебінарах тощо. Під час зустрічі зі здобувачами та представниками НТСА підтверджено можливості залучення здобувачів до вказаних активностей, що сприяє формуванню соціально-комунікативних навичок.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт підготовки докторів філософії за спеціальністю 228 Педіатрія підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відсутній. За мету ОНП Педіатрія поставлена підготовка науковців із високим рівнем кваліфікації, що спроможні створювати та розвивати інноваційні ідеї в галузі охорони здоров'я, конкурувати з ідеями як українських, так і іноземних колег за рахунок навчання здобувача на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти. ОНП створювалась на основі законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», Національного класифікатора України: «Класифікатор професій» ДКО03:2010, Постанови КМУ від 23 листопада 2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» <http://surl.li/gkrz>. Доцільно також формувати зміст ОНП відповідно до Стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» №610 від 23.03.2021 р.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОНП загалом та окремих її компонентів, зокрема, відповідає фактичному навантаженню здобувачів та можна вважати достатнім для досягнення поставлених цілей та програмних результатів навчання. Вивчення дисциплін регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<http://surl.li/fezf>). Загальна кількість годин навчальних занять за ОНП становить 1800 годин (60 кредитів ЄКТС). План навчального процесу (<http://surl.li/ljwro>) регламентує обсяг обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів (в кредитах ЄКТС та в годинах), а також співвідношення аудиторних занять та самостійної роботи з кожної дисципліни (в годинах). Проведення самостійної роботи регламентує «Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<http://surl.li/fezf>) (підрозділ 6.3; п. 6.3.2.) Зокрема, самостійна робота складає 55,5% - 72,2 % часу дисциплін обов'язкових компонентів, 73,3% часу вибіркового дисциплін циклу загальної підготовки та 66,6% - циклу професійної підготовки. Щодо ОК10 «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» - 100% складає самостійну роботу. Для самостійної роботи здобувачів використовуються відкриті електронні навчальні ресурси СумДУ (<http://surl.li/nprq>), електронний інституційний репозитарій університету (<http://surl.li/tgrh>). Опитування, які проведені в 2022-2023 н.р. серед здобувачів за ОНП засвідчили їх задоволеність збалансованістю навчального навантаження в частині узгодженості завдань самостійної роботи виділеному часу (<http://surl.li/kwint>). Під час дистанційних зустрічей (зустрічі 2 та 3) викладачі і здобувачі освіти неодноразово відмічали, що, на їх думку, фактичне навантаження аудиторними заняттями є збалансованим і дозволяє досягнути програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти у СумДУ не відбувається.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною можна вважати широкий вибір дисциплін циклу загальної підготовки. Позитивною практикою є розподіл за роками навчання освітнього кредитного навантаження, який допомагає здобувачам вищої освіти вивільнити час на виконання наукової роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

При черговому перегляді ОНП навчально-науковому центру підготовки кадрів вищої кваліфікації рекомендовано структурувати та узгодити назви дисципліни, їх розподіл за освітніми напрямами на сайті СумДУ відповідно до ОНП та навчального плану (підкритерій 2.2). При черговому затвердженні ОНП рекомендовано ввести до обов'язкових компонентів навчальні дисципліни професійного педіатричного спрямування, що забезпечить відповідність зі спеціальності науковим інтересам здобувачів (підкритерій 2.3). За ОНП цикл дисциплін професійної підготовки забезпечується ОК8 «Соціальна медицина», яка має відношення більшою мірою до статистичних та епідеміологічних методів дослідження (критерій 2.3). ЕГ рекомендовано віднести дисципліну «Соціальна медицина» до блоку дисциплін загальної підготовки при наступному перегляді ОНП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За обсягом, структурою та змістом ОНП Педіатрія відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження відповідно до третього рівня вищої освіти (підкритерій 2.1). Обов'язкові компоненти забезпечують формування, розвиток загальних та фахових компетентностей здобувачів. Для забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів представлено спектр вибіркових дисциплін (15 дисциплін). Освітні компоненти мають відповідні силабуси, які представлені у вільному доступі (підкритерій 2.2 та 2.4). ОНП передбачено комплексний підхід до вибору дисциплін, спрямований на максимальне врахування освітніх потреб здобувача, пов'язаних з тематикою його дисертаційного дослідження. Спектр ВК дозволяє здобувачу створити власну освітню траєкторію для удосконалення індивідуальних компетентностей і підвищення рівня професійної підготовки. В цілому ОНП відповідає Критерію 2 за підкритеріями. Перераховані недоліки за підкритеріями 2.2, 2.3 можуть бути виправлені при черговому перегляді ОНП Педіатрія.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому та умови вступу розміщені у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО в розділі «Вступ до аспірантури» (<http://surl.li/njcv>), де є програма вступних випробувань та правила прийому в аспірантуру. Вони відповідають умовам прийому, встановленим МОН України та враховують особливості даної ОНП. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими, містять інформацію щодо строків прийому документів, строків проведення вступних випробувань та не є дискримінаційними, що було підтверджено під час безпосереднього спілкування зі здобувачами. На даній ОНП навчаються лише випускники СумДУ, хоча умовами вступу передбачена така можливість у абітурієнтів і з інших ЗВО. Крім того, є можливість вступу з квітня по жовтень, оскільки передбачено 6 етапів набору в аспірантуру.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У ОНП враховано особливості прийому до аспірантури за спеціальністю 228 Педіатрія. Слід зазначити, що процедура вступу викладена на сайті закладу, де представлена Програма вступного іспиту при прийомі на навчання для здобуття ступеня «доктор філософії» зі спеціальності 228 «Педіатрія», що оновлювалась 04.04.2023р. на засіданні приймальної комісії. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (ОКР спеціаліста) з відповідної спеціальності. Правилами прийому до СумДУ для вступу на ОНП Педіатрія передбачено складання двох іспитів – з іноземної мови (англійська, німецька чи французька - на вибір вступника) й іспиту з фахового напряму спеціальності (<http://surl.li/kdhyz>). Всі іспити проводяться у письмовій формі з використанням тестових технологій, що знижує корупційні ризики. Конкурсний бал вступника формується з результату вступного іспиту зі спеціальності (за 100-бальною шкалою), результат вступного іспиту з іноземної мови (за 100-бальною шкалою) або бали сертифіката міжнародного зразка з іноземної мови за професійним спрямуванням, що підтверджує рівень B2 – C2 (замість вступного іспиту з іноземної мови); додаткові бали за навчальні та наукові досягнення. Додаткові бали нараховуються за перемоги на міжнародних студентських олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, наукові статті, участь у конференціях зі спеціальності за останні три роки. Як було з'ясовано на зустрічі 7 (із представниками допоміжних підрозділів), а саме при спілкуванні з

відповідальним секретарем приймальної комісії, завдання оновлюються щороку перед початком вступної кампанії. Зразки тестових завдань розміщені на сайті ЗВО, останнє оновлення було 04.04.23р. (<http://surl.li/kdhyz>). Вступні випробування проводяться в очній формі, також передбачена дистанційна форма іспитів для вступників з особливими потребами. Також потрібно зазначити, що абітурієнт при подачі документів на вступ подає науковий текст (доповідь, реферат, дослідницька пропозиція, проект) з обраної спеціальності, де представляє свої наукові інтереси та напрямки досліджень, які планує реалізувати на даній ОП. Таким чином, здобувач самостійно формує свою освітню траєкторію. Така процедура вступу до аспірантури забезпечує для ЗВО дійсно мотивованих і зацікавлених в навчанні аспірантів, які прагнуть вдосконалення і розвитку для провадження своєї науково-практичної діяльності.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО, регулюють «Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» <http://surl.li/kdhhy> та «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» <http://surl.li/kdhkj>. Доступність визнання результатів навчання реалізується через прозорі механізми процедури перезарахування ОК. Перезарахування результатів навчання здійснюється начальником навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації згідно з програмою академічної мобільності, затвердженою у встановленому порядку, відповідно до наданої академічної довідки або аналогічного документу, отриманого здобувачем вищої освіти в іншому ЗВО. На даній ОНП випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО не було. На фокус групах з керівництвом було підтверджено, що не виникає ніяких труднощів при визнанні результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, а заклад усіляко підтримує здобувачів, зокрема є можливість стажування в університетах-партнерах, але здобувачі з даної ОНП ще нею не скористалися.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентує «Положенням про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті» (<http://surl.li/kdkim>). Перезарахування передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОНП, за якою він навчається. Для перезарахування результатів здобувач подає до ННЦ ПКВК освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заходах неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності, за якою навчається здобувач, формує комісію з атестації (не менше 3 осіб) під своїм головуванням з-поміж членів РПП ОНП (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОП, за якою навчається здобувач, обсяг перезарахування, підсумкову оцінку. У звіті було на конкретних прикладах показано практику визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, що підтверджує відповідність даному підкритерію. Зокрема, аспірант Тарамак Л.В. подала заяву про перезарахування результатів навчання, отриманих в неформальній освіті у березні 2023 р. під час вивчення вибіркового компоненту циклу фахової підготовки «Актуальні питання діагностики та терапії дитячих інфекційних хвороб». Аспірант брала участь у онлайн семінарі «Інфекції глотки у дітей та дорослих» на професійній платформі Accemedin та пройшла онлайн курс навчання на платформі Coursera «Antimicrobial resistance – theory and methods». Згідно положення було створено комісію на чолі з гарантом програми, яка визначила, що в результаті участі у зазначеному вище заході неформальної освіти здобувачу перезарахували 1,9 ЄКТС з дисципліни, за якими вона набула результатів навчання, передбачені відповідною освітньою програмою (<http://surl.li/ktkbbk>). На онлайн зустрічах з керівництвом і здобувачами було з'ясовано, що ЗВО підтримує здобувачів у бажанні здобувати знання у неформальній освіті. Було створено центр визнання кваліфікації (в т.ч. в неформальній освіті).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивною практикою можна вважати розширений період вступу в аспірантуру у 6 етапів. Вступні іспити проводяться лише в письмовій формі із використанням тестових завдань, які оновлюються щороку, що виключає дискримінацію та корупцію (підкритерій 3.2).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Враховуючи відсутність участі здобувачів даної ОНП у програмах мобільності, ЕГ рекомендує адміністрації ННМІ СумДУ розробити комплексний план щодо залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності (підкритерій 3.3).

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими, містять інформацію щодо строків прийому документів, строків проведення вступних випробувань та не є дискримінаційними. (підкритерій 3.1). Правила прийому враховують особливості самої освітньої програми. Майбутні аспіранти під час вступу представляють свої наукові досягнення та напрацювання, що дозволяє в подальшому сформувати свою власну освітню траєкторію (підкритерій 3.2). Наявна нормативна база регламентує можливість перезарахування РН, отриманих в інших ЗВО, що свідчить про відповідність підкритерію 3.3. Під час реалізації ОНП, відповідними положеннями передбачено визнання РН, отриманих в неформальній освіті, що відповідає підкритерію 3.4. Наведені вище дані підтверджують виконання критерію 3 за всіма підкритеріями, а недоліки є несуттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес за ОНП Педіатрія у СумДУ здійснюється відповідно до затвердженого «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/kfbku>) та «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/khmab>), у якому передбачено забезпечення досягнення цілей та ПРН на підставі студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи. Підготовка за ОНП Педіатрія здійснюється за очною (денною) формою. Студентоцентрований підхід покладено в основу даної ОПП, що забезпечується різними методами освітнього процесу з використанням потужної матеріально-технічної бази та достатнім переліком вибіркового дисциплін (<http://surl.li/bhuiw>, <http://surl.li/kpwpo>). Здобувач має можливість самостійно планувати індивідуальну освітню траєкторію у вигляді вибіркового дисциплін згідно напрямків власної наукової роботи, виконання індивідуальних завдань (теми наукового дослідження, наукового керівника, участь в конференціях) та самостійної роботи (<http://surl.li/fezf>). Методи навчання представлено у силабусах навчальних дисциплін, оприлюднених на сайтах відповідних підрозділів (<http://surl.li/bdvcr>). Проведений аналіз відомостей СО, зустрічей із здобувачами показав, що здобувачі входять в робочу проектну групу з перегляду ОНП, є членами НТСА та можуть вносити пропозиції щодо форм і методів навчання та контролю, переліку дисциплін за вибором; беруть участь в анкетуваннях, які проводить Центр забезпечення якості вищої освіти (зустріч 2). Академічний персонал має можливість самостійно вибирати форми та методи навчальної роботи; тематику наукової діяльності, брати участь у міжнародній діяльності, самостійно обирати методи підвищення педагогічної кваліфікації та лікарського безперервного професійного розвитку, брати участь у професійних об'єднаннях, вносити пропозиції щодо напрямів роботи СумДУ. Кодекс корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/kfbqx>) сприяє формуванню і розвиває атмосферу академічної свободи та відповідальності. За результатами анкетування здобувачі вказали на задоволеність процесом навчання в аспірантурі (<http://surl.li/kmbwn>). Під час дистанційних зустрічей з фокус групами (зустріч 2,3) зазначений факт було підтверджено та відмічено, що в СумДУ забезпечені всі необхідні умови для вільного обрання методів навчання та викладання відповідно до принципів академічної свободи, котрі сприяють досягненню заявлених у ОНП, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

«Положення про організацію освітнього процесу у СумДУ» (<http://surl.li/kfbku>) регламентує орієнтовний перелік основної навчально-методичної документації, їх структуру та оприлюднення на профільних кафедрах. Інформацію за даними питаннями здобувачі можуть також отримати із силабусів навчальних дисциплін, оприлюднених на сайті відповідної кафедри СумДУ (<http://surl.li/lhuez>) та в каталозі курсів на сайті СумДУ (<http://surl.li/ffbo>) (<http://surl.li/ktwl>). На веб-сторінках кафедр у вільному доступі (як приклад ОК 9 «Невідкладні стани і сучасні методи дослідження у медичній практиці» <http://surl.li/lrsdw>) розміщені силабуси, які чітко та однотипно

структуровані та включають інформацію про статус та структуру дисципліни, опис дисципліни з метою курсу та його значення для професійної діяльності, результати навчання, зміст та логістику дисципліни з переліком тематики передбачених навчальних занять, форми та методи контролю успішності навчання, критерії оцінювання, та навчальні ресурси. Деталізація наведених положень в усній формі відбувається на 1-у занятті з дисципліни (зустріч 2, 3). Під час опитування на зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили поінформованість щодо розміщення силабусів та доступність і зрозумілість наданої в них інформації. Навчально-методичні матеріали дисциплін містять також інформативні електронні ресурси СумДУ, зокрема інституційний репозитарій (<http://surl.li/npqo>), електронну бібліотеку (<http://surl.li/mnoo>), системи ОСW (<http://surl.li/nrnd>) та MIX (<http://surl.li/nrne>). На сайті СумДУ (<http://surl.li/kfbyu>) у вільному доступі розміщена вся необхідна інформація щодо організації та змісту освітнього процесу за ОНП: профіль у каталозі СумДУ (<http://surl.li/ffbo>). Під час дистанційної зустрічі, здобувачі підтвердили, що інформація щодо цілей, змісту, ПРН, порядку та критеріїв оцінювання є відкритою, доступною, зрозумілою та надається своєчасно всім учасникам освітнього процесу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Відповідно до «Положення про діяльність молодіжних наукових творчих об'єднань у СумДУ» (<http://surl.li/kfcsfw>) здобувачі ОНП Педіатрія мають можливість поєднувати освітній та науковий компонент, який реалізується шляхом долучення до наукової роботи кафедри. Кожен здобувач кафедри залучений до НДР кафедри та виконує своє дослідження в її межах. Поєднання освітнього та наукового компоненту реалізується через виступи з результатами наукових досліджень на міжнародних і всеукраїнських наукових заходах (здобувач Профатило А.О.) (<http://surl.li/klywf>). Здобувачі мають можливість до написання наукових статей для публікації у фахових та міжнародних наукових виданнях, в тому числі у фаховому виданні СумДУ категорії «Б» «Східноукраїнський медичний журнал» (<http://surl.li/kdcvb>); залучення до грантової діяльності всеукраїнського та міжнародного рівнів (<http://surl.li/lrtiq>). На клінічних базах здобувачі виконують лікувальну роботу та мають вільний доступ до тематичних пацієнтів для своїх наукових досліджень (зустріч 3, 5). Здобувачі також мають вільний доступ до Центру колективного користування науковим обладнанням. Однак, лише один здобувач за ОНП Педіатрія підтвердив виконання свого наукового дослідження в межах наукового центру чи лабораторій СумДУ (зустріч 3). Навчальний план, спрямований на отримання знань та умінь, необхідних для подальшої наукової діяльності, складений із урахуванням дослідницької роботи здобувача. До прикладу, такі дисципліни як ОК2, ОК4 мають на меті ознайомити здобувачів зі структурою та методами клінічних досліджень, обробкою та аналізом отриманих результатів. Навантаження ОК припадає практично порівну на перший рік навчання (57,1% навчального плану), та на другий рік (42,9%); третій та четвертий роки присвячується виконанню дисертаційної роботи та її захисту. Здобувачі засвідчують про комфортний для них розподіл навантаження в межах обраної ОНП Педіатрія (зустріч 3).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перегляд та оновлення змісту освіти, а саме освітніх компонент, відбувається в рамках заходів перегляду та оновлення змісту ОНП Педіатрія згідно методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» в СумДУ (<http://surl.li/ffog>) п.5.7. яка регламентує «...щорічно оновлення робочої програми з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм...». Одним із механізмів визначення потреби в оновленні змісту ОК є аналіз результатів громадського опитування учасників освітнього процесу, їх поточні пропозиції, про що повідомляли учасники освітнього процесу на зустрічах з ЕГ. При оновленні змісту освітніх компонентів на кафедрах враховуються досягнення науково-педагогічних працівників університету та інших ЗВО, що затверджується протоколом засідання фокус-групи кафедри педіатрії (<http://surl.li/kmcel>; <http://surl.li/kwitd>) та засідання РППГ (<http://surl.li/kqjqb>), що відображається у оновленні матеріалів навчальних занять. Згідно з отриманою інформацією на зустрічах з академічним персоналом (Попов С.В.), роботодавцями (Бугаєнко В.О.) надані пропозиції були враховані під час останнього перегляду ОНП (приклад: висвітлення питання щодо корегуючих корсетів у дітей за результатами виконання науково-дослідної роботи у ОК9 у темі 9 "Методи медичної візуалізації" (<http://surl.li/kwitd>)).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна діяльність здійснюється на підставі співпраці із університетами-партнерами (<http://surl.li/lyfq>). Згідно Стратегії інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025р. (<http://surl.li/kfhkl>) «...Стратегія інтернаціоналізації – це інституційне зобов'язання...», яке втілюється не лише підготовці здобувачів і НПП через навчання на курсах іноземної мови з підтвердженням сертифікатом, не нижче рівня B2, за рахунок коштів університету, а й і передбачає можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність та спільні дослідження. На зустрічі з академічним персоналом та під час вивчення відомостей СО було відмічено участь представників академічної спільноти ЗВО у міжнародних наукових та освітніх проєктах (Погорелов М. В.); Замора О.М. - співвиконавець модулю Жана Моне «Досвід ЄС для підвищення рівня працевлаштування молоді через розвиток професійних навичок», Членство у міжнародних фахових товариствах науково-педагогічних працівників,

що залучені до викладання на ОНП Педіатрія, Наукове стажуванні (проф. Попов С.В. на базі університету Ліверпуля (<http://surl.li/kniqr>), в університетах Мюнхена та Берліна (<http://surl.li/kniqy>) дозволяє використовувати досвід цієї діяльності під час викладання на ОНП. Ознайомлення здобувачів та НПП із сучасними науковими здобутками в педіатричній галузі забезпечується вільним доступом до ряду наукометричних баз даних (<http://surl.li/nrps>), також мають тестовий доступ до повнотекстових електронних ресурсів міжнародних баз даних (<http://surl.li/bhpxb>) (Elsevier, DynaMed, EBSCOhost Databases and eBooks), що зазначено директором бібліотеки Крицькою О.В. Водночас, за ОНП Педіатрія не реалізовано залучення здобувачів до програм академічної мобільності, (зустріч 3).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами можна вважати участь науково-педагогічних працівників ОНП Педіатрія у міжнародних проєктах (Горизонт 2020, Горизонт-Європа, модуль Жана Моне), мобільностях (Ліверпуль), що дозволяє впроваджувати передовий міжнародний досвід у викладання та наукові дослідження, сприяє інтеграції академічної спільноти та молодих науковців у міжнародну наукову спільноту (підкритерій 4.5).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

За даною ОНП не реалізоване залучення здобувачів до програм академічної мобільності (підкритерій 4.5). ЄГ рекомендовано адміністрації навчально-наукового медичного інституту СумДУ впродовж року розробити комплексний план щодо залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання за ОНП (підкритерій 4.1) сприяють досягненню цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, базуються на принципах академічної свободи. Інформація стосовно навчального процесу надається здобувачам у доступній та зрозумілій формі. Загалом навчання і викладання за ОНП «Педіатрія» відповідає вимогам критерію 4. З урахуванням ряду вагомих переваг даної програми наведені слабкі сторони (підкритерій 4.3 та 4.5) не мають критичного впливу на якість викладання за ОНП «Педіатрія» та можуть бути усунені в процесі її удосконалення.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів здобувачів освіти ступеня доктора філософії визначає «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Сумському державному університеті» (<http://surl.li/kgohz>) та Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/kgojf>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОНП Педіатрія є чіткими, зрозумілими, надають можливість встановити досягнення здобувачем результатів навчання та своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів із навчальних дисциплін визначено в ОНП, навчальному плані, силабусах навчальних дисциплін, що містять інформацію щодо критеріїв оцінювання рівня підготовки здобувачів (конкретизовані критерії оцінювання поточної навчальної діяльності та підсумкового модульного контролю, наведена градація балів, вказані та обґрунтовані умови допуску здобувачів до складання підсумкового контролю з конкретної дисципліни). Для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу може використовуватись: поточний контроль (оцінювання роботи на практичних заняттях, контроль за виконанням індивідуальних та групових творчих і дослідницьких завдань (проєктів), за розв'язуванням ситуаційних задач та виконанням ситуативних вправ, практичного кейсу, підготовка презентацій), підсумковий контроль у формі письмового екзамену або заліку. Як зазначалось у відомостях СО і встановлено під час зустрічей 2, 3, викладачі надають інформацію про форми поточного і підсумкового контролю на першому занятті з навчальної дисципліни. З ними також можна ознайомитись на сайті ЗВО у каталозі курсів (<http://surl.li/ktwl>) та в особистому кабінеті здобувача.

Підсумковий контроль проводиться для перевірки досягнення усіх ПРН у формі іспиту з таких обов'язкових дисциплін: ОК 1 (ПРН 1, 5, 6, 8), ОК 3 (ПРН 4, 8, 9), ОК 5 (ПРН 1, 5), ОК 8 (ПРН 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10), ОК 9 (ПРН 3, 4, 5, 6, 10). З решти дисциплін передбачено залік як форму підсумкового контролю. Аспіранти вважаються атестованими за освітньою складовою ОНП за умови проходження повного обсягу освітньої програми. ЕГ вважає, що відсутність іспиту з дисциплін циклу фахової підготовки робить недостатнім оцінювання знань здобувачів з точки зору професійного спрямування. Щодо оцінки наукової складової програми аспіранта - враховується кількість виступів на наукових конференціях (вітчизняних та міжнародних), наявність наукових публікацій, патентів, нововведень, участі у міжнародних проєктах. Основним контрольним заходом наукової складової навчання здобувача за даною ОНП є захист дисертаційної роботи. Згідно індивідуального плану, здійснюється проміжний контроль у формі річного звіту. На запит ЕГ, ЗВО були надані скан-копії документів, що підтверджують проходження проміжної атестації здобувачами (річні звіти, індивідуальні навчальні плани аспірантів, витяги з протоколів засідань кафедри).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 228 Педіатрія на даний час не затверджений. Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОНП Педіатрія відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (<http://surl.li/bfrgp>) та передбачає проведення атестації шляхом публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації, що також зазначено у Тимчасовому стандарті вищої освіти СумДУ. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану. Із зустрічі 6 з адміністративним персоналом стало відомо, що у ЗВО є окрема особа, відповідальна за формування разових спеціалізованих Вчених рад, що забезпечує супровід здобувачів при подачі документів та захисті. Також створена апробаційна рада для попереднього захисту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Форми контрольних заходів здобувачів освіти ступеня доктор філософії чітко визначає «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Сумському державному університеті» (<http://surl.li/kgohz>) та «Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ» (<http://surl.li/kgofj>), які передбачають проведення поточного й підсумкового контролю. Організація атестації, правила її проведення регламентує «Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук» (<http://surl.li/skzx>). Процедури контрольних заходів за окремими ОК містяться в силабусах навчальних дисциплін, які розробляються відповідно до Методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» (<http://surl.li/kgqnp>). Силабуси є доступними для всіх учасників освітнього процесу в каталозі курсів (<http://surl.li/ktwl>) та в особистих кабінетах, що було продемонстровано на відкритій зустрічі. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни визначаються й доводяться до відома аспірантів на першому занятті. Оцінювання навчальних досягнень аспіранта здійснюється за 5-бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») і національною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Контрольні заходи проводяться в т.ч. за допомогою електронних ресурсів, зокрема через платформу Open Course Ware СумДУ, Міх, що забезпечує уникнення недоброчесності з боку здобувачів і викладачів. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу «Про заходи щодо запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. В ході проведення експертизи було виявлено, що працівники і здобувачі СумДУ не притягувалися до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень і звернень з приводу цього не надходило. Порядок повторного проходження контрольних заходів урегульовується положеннями (<http://surl.li/ktlee>; <http://surl.li/skzx>) та передбачається можливість дворазового перескладання іспиту (перший раз екзаменатору, призначеному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється деканатом) відповідно до графіка навчального процесу. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів вноrmовується п.7.5 «Положення про організацію освітнього процесу СумДУ» (<http://surl.li/kgofj>) та передбачає апеляцію, яка подається особисто здобувачем на ім'я начальника ННЦ ПКВК; за фактом заяви створюється комісія за головування начальника ННЦ ПКВК, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. Випадків повторного проходження та оскарження результатів контрольних заходів за даною ОНП не було. Контролює процеси щодо запобігання і виявлення корупції відповідальна особа – уповноважений з антикорупційної діяльності.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

При оцінці нормативних документів, які визначають політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО, отримано дані, що свідчать про позиціонування політики академічної доброчесності як частини внутрішньої системи забезпечення якості освіти в університеті (<http://surl.li/fveu>). Політику, стандарти та процедуру дотримання академічної доброчесності визначають «Кодекс академічної доброчесності СумДУ» (<http://surl.li/ffbb>), «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<http://surl.li/ffat>), Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату (<http://surl.li/ffcp>), відповідні накази ректора (<http://surl.li/obyk>; <http://surl.li/otxe>). В університеті створено Групу сприяння академічній доброчесності (<http://surl.li/otxh>). Для дотримання принципів академічної доброчесності в ЗВО існують такі технологічні рішення: виконання завдань на різних освітніх платформах, здача іспитів у письмовій формі, технічна перевірка робіт щодо ознак академічного плагіату. ЗВО укладено договори з компаніями ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» для перевірок дисертаційних та наукових робіт. Для перевірки інших видів навчальних робіт можуть бути використані програмні продукти, представлені у відкритому доступі. Під час зустрічі з здобувачі засвідчили доступність та безоплатність (при першій перевірці, наступні перевірки роботи, якщо виникає потреба є платними) перевірки наукових текстів на плагіат (для цього аспіранти звертаються до бібліотеки, де є технологічні можливості для роботи з антиплагіатною програмою та можливість отримання консультативної допомоги). ЗВО популяризує академічну доброчесність, а її дотримання є однією із ключових цінностей СумДУ. Це підтверджує аналіз документів та спілкування на фокус групах зі здобувачами та відповідними структурними підрозділами. Серед основних інструментів впровадження принципів є: веб-сайт «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>), сайт бібліотеки СумДУ (<http://surl.li/kgxwj>); розроблений онлайн курс «Академічна доброчесність: виклики, дії, успішні історії» (<http://surl.li/owsz>), участь СумДУ в проєкті Erasmus+KA2 OPTIMA (<http://surl.li/kgxqi>); лекції відомих випускників, роботодавців, експертів щодо переваг чесного навчання; цикли тренінгів для всіх учасників освітнього процесу (<http://surl.li/knivl>) в рамках всеукраїнських та міжнародних проєктів, грантових програм. Заходи щодо особи, яка порушила академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин зазначені у Положенні (surl.li/fhlfy). Порушень академічної доброчесності впродовж періоду реалізації ОНП зафіксовано не було. На запит від ЕГ ЗВО були представлені сканкопії протоколів перевірок на плагіат наукових робіт здобувачів, які проводились на базі університету та в яких брали участь здобувачі за даною ОНП; витяги з протоколів засідань комісії з біоетики, що стосуються дисертаційних досліджень.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивною практикою є наявність відповідальної особи за формування разових спеціалізованих Вчених рад, що забезпечує супровід здобувачів при подачі документів та захисті (підкритерій 5.2). Контрольні заходи проводяться через електронні платформи, письмові роботи, що забезпечує уникнення недоброчесності усіх учасників освітнього процесу (під критерій 5.3). ЗВО популяризує академічну доброчесність (створений веб-сайт, сайт бібліотеки СумДУ, читаються лекції відомих випускників, роботодавців, експертів щодо переваг чесного навчання) розроблено і впроваджено низку заходів (розроблено нормативно-правову базу, курс з академічної доброчесності, цикли тренінгів в рамках всеукраїнських та міжнародних проєктів), а її дотримання є однією із ключових цінностей СумДУ (підкритерій 5.4).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Дана ОНП не передбачає контрольних заходів у формі іспиту з дисциплін циклу фахової підготовки. ЕГ вважає, що цього може бути недостатньо для оцінювання знань здобувачів з точки зору професійного спрямування (підкритерій 5.1). Рекомендовано при перегляді ОНП додатково ввести іспит з ОК професійного спрямування. Здобувачі освіти за ОНП не мають досвіду самостійної роботи з перевірки на плагіат (підкритерій 5.4). Рекомендовано протягом навчального року провести навчання щодо самостійної перевірки аспірантами власних робіт на антиплагіатних програмах, можливо в контексті роботи товариства молодих учених, а також розглянути можливість організації віддаленого доступу до таких програм авторизованих ЗВО користувачів та розширити безоплатність послуг.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наведені достовірні відомості щодо контрольних заходів, які є зрозумілими та доступними для здобувачів. Контрольні заходи проводяться через електронні платформи та письмові роботи, що забезпечує об'єктивність при оцінюванні. Не передбачено контрольний захід у формі іспиту з дисциплін циклу фахової підготовки. ЕГ вважає, що цього може бути недостатньо для оцінювання знань здобувачів з точки зору професійного спрямування, проте це не порушує дотримання підкритерію, так як ЗВО самостійно визначає форми контролю. Аспіранти мають право оскаржити результати оцінювання, для цього розроблені відповідні регламентуючі документи. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії проводиться відповідно до нормативної бази. Наведені дані підтверджують виконання підкритеріїв 5.1-5.3. У ЗВО існує низка документів, які регламентують політику процедури дотримання академічної доброчесності та відповідні технологічні рішення. ЕГ було встановлено, що на даній ОНП дотримуються принципів академічної доброчесності, але здобувачі не мають досвіду самостійної перевірки робіт на плагіат (під критерій 5.4). Таким чином, підтверджено відповідність критерію 5 встановленим вимогам з недовідками, які є несуттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Відповідність викладачів обов'язкових освітніх компонентів ОНП обґрунтована в таблиці 2 відомостей СО. На запит ЕГ була надана додаткова інформація щодо викладачів вибіркової дисципліни циклу фахової підготовки (доповнення до табл. 2). В таблиці 2 надано інформацію про 8 НПП, які працюють на даній ОНП і забезпечують 9 обов'язкових ОК. Серед них – 4 докторів наук, професорів та 4 кандидатів наук, доцентів за відповідними спеціальностями. У 6 викладачів (75%) наявні міжнародні сертифікати володіння англійською мовою на рівні B2. Аналіз даних, представлених в таблиці показав здебільшого достатню академічну та професійну кваліфікацію у галузях тих ОК, що вони викладають. • Набуття компетентностей універсальних навичок дослідника забезпечуються ОК2 та ОК6 – викладач Погорелов М.В., має відповідну освіту та вагомі наукові доробки, бере участь у наукових проектах програми Горизонт-Європа; ОК 4 – викладач доц. Замора О.М., має відповідну захищену дисертаційну роботу, стажування, наукові проекти та досвід практичної роботи, є координатором в Україні низки міжнародних проектів. Окрім того, Погорелов М.В. є заступником директора ННМІ з наукової роботи, головний науковий співробітник Центру колективного користування науковим обладнанням. • Набуття мовних компетентностей забезпечують ОК5 – викладач доц. Ляшенко І.В.; ОК7 – викладач доц. Ярова А.Г. Викладачі мають відповідну академічну кваліфікацію, міжнародні стажування, беруть участь у міжнародних проектах, мають відповідні публікації. • Глибинні знання зі спеціальностей забезпечують ОК8 – викладач доктор наук, проф. Сміянов В.А., ОК9 – проф. Шкатула Ю.В. Дані викладачі мають відповідну спеціальність, стажування, наукові проекти та публікації. • Набуття загальнонаукових компетентностей забезпечує ОК1, який викладає проф. Бойко О.П. (дисертаційні роботи і наукові роботи більше присвячені філософії культури). Надана інформація щодо викладачів вибіркової дисципліни циклу фахової підготовки показала відповідність профілю спеціалізації та достатній досвід викладання у галузі ОК. Викладачі мають необхідний науково-педагогічний досвід, проводять активну наукову діяльність, що дає можливість забезпечити досягнення програмних цілей та результатів навчання. Під час зустрічі 6 з адміністративним персоналом, начальником навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації Бойко А.О. було зазначено, що адміністрація закладу докладає зусиль для максимальної відповідності кваліфікації викладачів досягненню цілей та ПРН за даною ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (<http://surl.li/kczlm>) передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у тому числі щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної, навчально-методичної діяльності. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають інформовідку щодо відповідності освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади (укладання контракту на новий термін) професорсько-викладацького складу та його досягнень, яка дає змогу визначити досягнення у професійній діяльності претендента, що визначені ліцензійними умовами. Показники, визначені довідкою, є підставою для встановлення терміну контракту НПП. Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Гарант ОП не входить до складу конкурсної комісії. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності, обґрунтованості та об'єктивності прийняття рішень, а також неупередженого ставлення до кандидатів. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному сайті СумДУ, на спеціалізованих веб-ресурсах з метою забезпечення широкого доступу до цієї інформації зацікавлених осіб. Під час зустрічі 6 було надано посилання на сайт з розміщенням інформації про конкурс. Претенденти подають дані щодо відповідності своєї освітньої та професійної кваліфікації, досягнень. Документи розглядаються конкурсною комісією на відповідність встановленим кваліфікаційним вимогам до відповідної посади.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Директор КНП «Обласна дитяча клінічна лікарня СОР» Змисля І.Ф. входить до складу робочої проектної групи ОНП Педіатрія відповідно до наказу ректора за 2021 рік (<http://surl.li/ktrbz>). Проте, у розміщених на сайті ЗВО ОНП немає відомостей про склад робочої проектної групи (<http://surl.li/klwhn>). Низка фахівців педіатричних спеціальностей входить до Експертної ради роботодавців (<http://surl.li/kmbve>): Гапієнко О.І. (головний спеціаліст відділу лікувально-профілактичної допомоги та фармацевтичного забезпечення населення Управління охорони здоров'я Сумської ОДА), Кіпенко Н.Б. (головний спеціаліст у відділі охорони здоров'я Сумської міської ради), Змисля І.Ф. (директор КНП СОР «Обласна дитяча клінічна лікарня»), Сташко О.В. (медичний директор цієї ж лікарні), Бугаєнко В.О. (директор КНП СМР «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди»), Спічакова Н.М. (заступник директора з медичної частини), де обговорюють ОНП, надають рекомендації. Під час зустрічі 5 з роботодавцями учасники фокус-групи підтвердили свою участь у Експертній раді роботодавців, проведення засідань ради двічі на рік, де розглядали питання покращення освітнього процесу, в тому числі покращення реалізації даної ОНП. Роботодавцями під час зустрічі було звернено увагу на необхідності посилення професійної спрямованості ОНП в напрямку ознайомлення здобувачів з електронною системою передачі даних НЦЗУ, регламентуючими документами. Бугаєнко В.О. та Спічакова Н.М. під час зустрічі підтвердили, що завідувачі відділень лікарні залучаються до демонстрації та обговорення клінічних випадків. Директори та колективи, що є клінічними базами виконання дисертаційних робіт, забезпечують набір хворих на дослідження, доступ до інтернет-мереж, лабораторно-діагностичного обладнання, що також підтвердили роботодавці на зустрічі 5.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До аудиторних занять на даній ОНП задіяні професіонали-практики та експерти галузі. Проф. Погорєлов М.В. (ОК2 та ОК6) є заступником директора ННМІ з наукової роботи, головний науковий співробітник Центру колективного користування науковим обладнанням, має вагомні наукові доробки, бере участь у 3-х програмах Горизонт-Європа, наукових проектах, що фінансуються МОН України. Доцент Загора О.М. (ОК4) є експертом галузі європейського рівня, координатором низки міжнародних проектів. Згідно відомостей СО провідні фахівці залучаються до участі в проведенні практичних занять, демонструючи нові методи діагностики і лікування (Хоменко О.І. – зав.відділення анестезіології з ліжками для інтенсивної терапії, Юсюк Л.А. – зав.відділенням інтенсивної терапії новонароджених), що було підтверджено керівниками закладів під час зустрічі 5 з роботодавцями. В ЗВО є практика залучення провідних фахівців з України та світу до читання лекцій (<http://surl.li/kdexi>). Проте, здобувачі під час зустрічі 3 не могли чітко згадати лекції, які вони відвідали. Також професіонали-практики залучаються до проведення майстер-класів, тренінгів. Здобувачі беруть участь у клінічних обходах, консиліумах, клінічних конференціях, де активно залучені лікарі-практики. Клінічні кафедри, на яких навчаються здобувачі освіти, базуються у медичних закладах міста, з якими є підписані договори про співпрацю. Під час зустрічі 5 з роботодавцями у ЕГ склалося враження доброї співпраці з закладами ОЗ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У СумДУ активно діє «Центр розвитку кадрового потенціалу» (<http://surl.li/osit>), який має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (<http://surl.li/osit>). Викладачі мають можливість підвищувати свій професійний рівень як викладача, так і за лікарською спеціальністю. Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ (<http://surl.li/osit>) постійно організовує короткострокові програми, семінари, тренінги, спрямовані на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників (<http://surl.li/luna>). Інформація про ці курси розсилається в особисті кабінети НПП, що було підтверджено і продемонстровано під час зустрічей у фокус-групах доц. Петрашенка В.О. Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації НПП (<http://surl.li/osqy>). Окрім того, при отриманні низьких оцінок за курс під час анкетування здобувачів, викладач повинен пройти додаткові курси підвищення кваліфікації. В ЗВО періодично проводяться опитування НПП щодо якості організації системи розвитку професійної майстерності НПП (ЕГ було надано звіт за 2021 рік). Більшість викладачів групи забезпечення освітнього процесу мають сертифікати зі знання англійської мови (рівень B2 і вище). Викладачі мають можливість підвищувати свій професійний рівень під час стажувань, в тому числі за кордоном (<http://surl.li/krkbn>). Зокрема викладачі даної ОНП пройшли низку стажувань: доц. Ярова А.Г. - Польща, 2022, Німеччина, 2022; доц. Ляшенко І.В. - США, 2023; Велика Британія, 2023; Польща, 2023; Велика Британія, 2023; доц. Загора О.М. - Іспанія, 2022; проф.Погорєлов М.В. - Латвія, 2021-2024, проф.Попов С.В. - Німеччина, 2022; Велика Британія, 2023. Вони також долучаються до наукових та освітніх заходів за кордоном: Ляшенко І.В. (Serbia, 2022), Загора О.М. (Чехія, 2018) (<http://surl.li/kmcol>, <http://surl.li/knncic>). На зустрічі 2 НПП підтвердили свою участь у міжнародних стажуваннях.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Адміністрація СумДУ стимулює розвиток викладацької майстерності з залученням як матеріальної, так і моральної мотивації. Для стимулювання розвитку викладацької майстерності, поширення кращого досвіду у СумДУ запроваджено конкурси «Кращі науково-педагогічні працівники» (<http://surl.li/kuumc>), «Кращий викладач очима студентів» (<http://surl.li/ffce>), «Педагогічні новації СумДУ» (<http://surl.li/bcsfx>), на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів (<http://surl.li/ffps>), «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU» (<http://surl.li/tldf>). Показники, що характеризують якість навчально-наукової роботи, враховуються в рейтингу структурних підрозділів з відповідними механізмами стимулювання (<http://surl.li/ffci>). За результатами рейтингу колективи кращих кафедр отримують матеріальну винагороду. На зустрічі 1 перший проректор Леонов С.В. вказав на матеріальну підтримку публікацій у журналах наукометричних баз Scopus і WoS. В ЗВО проводиться опитування викладачів щодо рівня задоволеності умовами організації освітнього процесу (останнє опитування проведено у 2021 році), що було підтверджено на зустрічі 6. ЗВО підтримує та стимулює академічну мобільність, обмін досвідом викладачів. Зокрема, викладачі за ОНП Педіатрія беруть участь у міжнародних мобільностях та стажуваннях з метою підвищення викладацької майстерності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Можна відзначити сильне і професійне кадрове забезпечення дисциплін, які формують універсальні навички дослідника, зокрема «Управління науковими проектами», «Методологія та методи наукових досліджень», «Методика підготовки наукових проєктів», до яких залучені викладачі-практики, експерти, які беруть участь у міжнародних стажуваннях і грантових проєктах (підкритерій 6.1). Створена Експертна рада роботодавців та налагоджений контакт з керівниками установ, які є клінічними базами кафедр, до якої залучено низку фахівців педіатричної галузі. Позитивною практикою можна вважати добру співпрацю з клінічними базами СумДУ, якими є медичні заклади міста на підставі підписаних договорів про співпрацю, залучення лікарів-практиків до проведення практичних занять, демонстрації нових методів діагностики і лікування (підкритерій 6.3). Створений дієвий «Центр розвитку кадрового потенціалу». Позитивними практиками є матеріальне (за результатами рейтингу, за публікаційну активність) та моральне (конкурси НПП) стимулювання науково-педагогічних працівників (підкритерій 6.5).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Враховуючи, що у НПП, задіяного до реалізації ОНП, зокрема дисципліни «Філософія науки» академічна кваліфікація більше стосується філософії культури, при наступному перегляді ОНП адміністрації ННМІ звернути увагу на добір НПП для викладання даного ОК (підкритерій 6.1). Враховуючи, що останні опитування НПП щодо якості організації системи професійної майстерності НПП та щодо рівня задоволеності умовами організації освітнього процесу останній раз проводились у 2021 році, рекомендовано проводити щорічне опитування викладачів за ОНП Педіатрія (підкритерій 6.6).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Встановлені факти і докази свідчать про загальну відповідність критерію 6 встановленим вимогам. Загалом академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОНП дозволяє забезпечити досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання (6.1). Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою, чіткою та зрозумілою. ЗВО залучає експертів галузі, роботодавців та професіоналів-практиків до реалізації ОП (6.2). Налагоджена добра співпраця з клінічними базами медичного інституту, створена Експертна рада роботодавців, роботодавці залучаються до організації та реалізації ОНП (6.3-6.4). Керівництво ЗВО використовує матеріальні та нематеріальні стимули для професійного розвитку викладачів. Наявна практика стимулювання викладачів шляхом рейтингу, відзначення подяками, грамотами, преміями (6.5). Наявні недоліки не є суттєвими. Керівництво закладу має чіткі плани усунення вказаних недоліків.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У ЗВО працює Центр колективного користування науковим обладнанням, де є мікробіологічна, ELISA, хімічно-токсикологічна, клітинних культур лабораторії. Вони обладнані сучасним обладнанням, що дозволяє проводити широкий спектр наукових досліджень. Також працює бактеріологічна лабораторія, лабораторія молекулярно-генетичних досліджень. Аспіранти можуть виконувати фрагменти своїх наукових досліджень в лабораторіях під керівництвом наукового керівника та за участю лаборанта. Під час зустрічі з представниками допоміжних підрозділів, було вказано, що велика частка наукових досліджень, що виконується в ЗВО мають грантову підтримку і кожен здобувач має можливість його отримання на своє наукове дослідження. Як було повідомлено під час зустрічі 3, з даної ОНП один здобувач подавав заявку на грант, проте не вдалося його отримати. На фокус групі здобувачі підтвердили, що мають доступ до проведення власних наукових досліджень. Бібліотечно-інформаційна система СумДУ забезпечує безкоштовний офлайн і віддалений онлайн доступ до електронних освітніх і наукових ресурсів через сайт бібліотеки (<http://surl.li/tgrl>), бібліотеки ННМІ (<http://surl.li/kmrse>), інтегровані бази Електронного каталогу (<http://surl.li/khklm>) та репозитарію СумДУ (<http://surl.li/khkmf>). Сервіси включають можливість замовлення літератури, проведення перевірки текстів на наявність плагіату, надання класифікаційних індексів, редагування списку використаних джерел (<http://surl.li/ehgsc>). Інформаційні ресурси включають наукову та навчально-методичну літературу, періодичні видання, а також надають доступ до баз даних Scopus і WoS (<http://surl.li/nrps>). Бібліотека складається з 20-ти структурних підрозділів, містить 11 читальних залів, обладнаних робочими місцями, комп'ютерами. Навчальні корпуси, бібліотека є зоною вільного доступу до Wi-Fi. Таким чином, наявні ресурси дозволяють досягти визначених ОНП Педіатрія цілей та програмних результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з адміністрацією університету, академічним персоналом та здобувачами вищої освіти було встановлено, що доступ для викладачів і здобувачів освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, які необхідні для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах даної ОНП є безоплатним. На території закладу доступний Wi-Fi. Для оцінки рівня задоволення здобувачів навчальним середовищем використовується метод анкетування. Згідно з результатами опитування здобувачі задоволені можливостями доступу до баз даних, підтримкою у забезпеченні необхідним обладнанням для виконання наукових досліджень (<http://surl.li/kwint>). СумДУ спонукає та підтримує у веденні дослідницької роботи, включаючи можливості залучення до НДР за оплатою, а також участі в науково-практичних конференціях, які проводяться в ННМІ СумДУ (<http://surl.li/kmsfc>, <http://surl.li/kmsfr>, <http://surl.li/kmsee>, <http://surl.li/kmrwx>). Під час онлайн-зустрічі з фокус групами та роботи з наданими відомостями, ЕГ з'ясувала, що для надання консультативної, психологічної та соціальної підтримки у СумДУ функціонують відповідні відділи. В позанавчальний час здобувачі можуть відвідувати спортивні і тренувальні зали, басейни, стадіони, працює веслувальна і лижна бази, спортивно-оздоровчий табір «Універ». Заклад представлений і у соціальних мережах, зокрема має сторінку у Facebook (<https://www.facebook.com/sumdu.ua/>), Instagram (https://www.instagram.com/sumdu_ua/), Telegram (https://t.me/sumdu_ua) а також має свій канал на youtube (<https://www.youtube.com/channel/UCLyICskZCQ8t3N1TBZ5sBjQ>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для забезпечення безпеки освітнього середовища вживаються комплексні заходи, які включають організацію охорони праці, дотримання техніки безпеки, виконання санітарних норм та правил, правил протипожежної безпеки, а також дієву систему підтримки громадського порядку. Психологічна служба СумДУ (<http://surl.li/ffpx>) надає безкоштовну підтримку здобувачам та НПП університету. Університет має центр підтримки сімей «Студентський лелека» (<http://surl.li/obwz>), який надає можливість батькам залишити дітей на час перебування у СумДУ. Цей центр також надає інформаційну, психологічну та соціально-педагогічну підтримку. Під час зустрічі 3, здобувачі повідомили, що користуються послугами даного центру. На базі Університетської клініки створено всі необхідні умови для вакцинації співробітників та здобувачів (<http://surl.li/grsc>). В університеті створено та обладнано пункти освітньої та наукової незламності, цивільні укриття (<http://surl.li/kpsjv>). Також передбачена психологічна допомога у надзвичайних ситуаціях. Практичні психологи психологічної служби СумДУ надають допомогу всім, хто її потребує, зокрема, потерпілим, учасникам бойових дій та їх рідним, переміщеним людям з інших регіонів (<http://surl.li/fcaxa>). Загалом у закладі створена доброзичлива атмосфера освітнього середовища, яка заснована на довірі, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На зустрічах зі здобувачами, науково-педагогічними працівниками, керівниками структурних підрозділів, з'ясовано, що інформаційна підтримка здійснюється через інтегроване середовище, яке включає АСУ «Університет» з електронними особистими кабінетами для викладачів і здобувачів (було продемонстровано на відкритій зустрічі), а також системи електронного навчання такі як Umix, OCW, LecturED, та інформаційну бібліотечну систему. Крім того, інформаційна підтримка реалізується через сайти інститутів, факультетів, кафедр, а також за допомогою програмних продуктів Google. Ключову роль у наданні основної інформаційної підтримки для здобувачів відіграє сайт кафедри (<http://surl.li/kmtgn>), а також сайт ННЦ ПКВК (<http://surl.li/obxi>), персональні електронні кабінети (<http://surl.li/obxl>). Аспіранти мають можливість використовувати індивідуальні та групові, дистанційні консультації з викладачами у зручний для них час. Створений телеграм – канал для аспірантів, де вони також можуть отримувати додаткову інформацію. Також всю інформацію публікують на офіційному сайті ЗВО та в соціальних мережах. Під час зустрічі з здобувачі повідомили, що вони отримують необхідну інформацію переважно через корпоративну електронну пошту та особистий кабінет. Варто зазначити, що необхідні довідки, документи, аспіранти можуть замовити по телефону. В силу останніх подій було розроблено електронні довідки. Якість підтримки для здобувачів досліджується в узгодженні з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями (<http://surl.li/kmunc>). Під час опитування в 2022-2023 н.р. аспіранти в цілому позитивно оцінили освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку (<http://surl.li/kwint>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

За даною ОНП не навчаються особи з обмеженими освітніми можливостями. Однак, в університеті є всі умови для реалізації права на освіту для цієї категорії осіб. В СумДУ створене інклюзивне освітнє середовище (<http://surl.li/ffqe>). У рамках інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами передбачається навчання за індивідуальним графіком у загальних групах (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком (<http://surl.li/ktscz>) або навчання в інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffqg>)). Навчальні корпуси та гуртожитки оснащені пандусами, встановлені підймальні платформи для людей з інвалідністю, розробляються таблички та вказівники, надруковані шрифтом Брайля. Реалізується проєкт «Університет, дружній до сім'ї» (<http://surl.li/obwz>), що сприяє гендерній рівності, створенню рівних можливостей в отриманні освіти молодими батьками. Важливо зазначити, що в університеті передбачено можливість знаходження дітей під професійним наглядом протягом часу, коли їхні батьки перебувають університеті. Здобувачі ОНП Тарамак Л.В., Редченко В.А. використовували можливості кімнати для батьків і консультацій психологів в СумДУ (<http://surl.li/obyj>). ЕГ вважає це позитивною практикою. У бібліотеці є функція соціальний предметний бібліотекар для осіб з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій є чіткими та зрозумілими для всіх учасників навчального процесу. Під час реалізації ОНП конфліктних ситуацій та випадків дискримінації не було, що підтвердили учасники освітнього процесу під час зустрічей з ЕГ, що вказує на ефективну політику закладу в цьому напрямку. В університеті діє «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин» (<http://surl.li/ffat>), а також створена на постійній основі «Комісія з етики та управління конфліктами» (<http://surl.li/obyk>), якій надано повноваження щодо врегулювання взаємин і конфліктів, які можуть виникати під час здійснення освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між усіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. Виявлення та розв'язання конфліктних ситуацій регулює, в тому числі «Кодекс корпоративної культури СумДУ» (<http://surl.li/knanz>), «Кодекс академічної доброчесності» (<http://surl.li/ffbb>), наказ ректора «Про запобігання корупції» (<http://surl.li/ffbd>), «Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності під час вивчення навчальних дисциплін» (<http://surl.li/ffbe>), «Положення про запобігання та протидії боулінгу» (<http://surl.li/atzzv>) та інші внутрішні нормативні документи. СумДУ реалізує політику рівності (<http://surl.li/kmxfy>), яка націлена на досягнення цілей сталого розвитку. На постійній основі СумДУ в партнерстві з Фондом ім. Ф. Еберта функціонує гендерний ресурсний центр (<http://surl.li/obun>), який є координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Стратегічне завдання центру – проведення гендерного аудиту в університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

В закладі діє сучасний Центр колективного користування науковим обладнанням, наукові дослідження, які в ньому проводяться мають широку грантову підтримку (підкритерій 7.1). Інформаційний супровід здобувачів забезпечується через особистий кабінет в т.ч. через соціальні мережі (підкритерій 7.2). Позитивною практикою є

центр підтримки сімей «Студентський лелека», який надає можливість батькам залишити дітей на час перебування у ЗВО; психологічна служба підтримки здобувачів та НПП (підкритерій 7.3).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Суттєвих недоліків не виявлено. Слабкою стороною є поодинокі приклади виконання аспірантами фрагментів наукових робіт в Центрі колективного користування науковим обладнанням та участі у грантових програмах. Експертною групою рекомендовано науковим керівникам залучати до наукової роботи в лабораторіях університету аспірантів з даної ОНП (підкритерій 7.2).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО забезпечує безкоштовний доступ здобувачів до матеріальних та інформаційних ресурсів, наукових лабораторій, клінічних баз, ресурсів бібліотеки, що підтверджує відповідність вимогам підкритеріїв 7.1 і 7.2. Створене безпечне освітнє середовище для усіх учасників освітнього процесу. Це підтверджує виконання підкритерію 7.3. Достатньою є освітня, організаційна, інформаційна, консультативна підтримка здобувачів вищої освіти, в т.ч. через соціальні мережі (7.4). Здобувачі з особливими потребами, зокрема з порушенням рухових функцій, можуть безперешкодно реалізувати своє право на освіту. Для здобувачів з дітьми створено умови для навчання. Тому під критерій 7.5 має повну відповідність. У ЗВО розроблено правове та інформаційне забезпечення щодо попередження дискримінації та вирішення конфліктних ситуацій, що повністю відповідає встановленим вимогам підкритерію 7.6. Враховуючи наявні факти і докази, а також дані обговорення під час зустрічей із здобувачами, адміністрацією, викладацьким і допоміжним складом ЕГ дійшла висновку, що представлена ОНП Педіатрія відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В СумДУ затверджено політику та «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти» (<http://surl.li/ffqo>, <http://surl.li/kisk>), які регулюють процедури забезпечення якості ОП. Окрім того, розробку, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулює «Положенням про освітні програми» (<http://surl.li/ffqp>), «Методична інструкція «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм»» (<http://surl.li/kgdo>). Моніторинг ОП проводиться щорічно. Перегляд ОП не передбачає обов'язкове внесення змін до неї. У разі необхідності може бути здійснена модернізація (перепроєктування) програми, її оновлення. У разі відсутності необхідності внесення змін в ОП, вона автоматично поширюється на наступний рік. Модернізація ОП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації і може торкатися також цілей, програмних компетентностей та результатів навчання, передбачених стандартом і профілем ОП і здійснюється за: результатами зовнішньої та/або внутрішньої оцінки якості ОП, ініціативою керівництва СумДУ/ ННМІ в разі аналізу динаміки набору здобувачів, ініціативою гаранта ОП або РПГ за відсутності набору абітурієнтів на ОП, ініціативи розробників або ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому фаховому полі, в яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОП проходить повторне затвердження. Підставами для оновлення ОП є ініціатива та пропозиції РПГ, викладачів, пропозиції здобувачів або їх представницьких органів, висновки Експертної ради роботодавців, рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відображаються у відповідних елементах ОП. При перегляді ОП в 2021 році були внесені зміни за результатами опитування здобувачів, зокрема врівноважено навчальне навантаження між семестрами та удосконалено структурно-логічну схему підготовки здобувачів, що було затверджено на засіданні ради з якості вищої освіти СумДУ (протокол №1 від 28.08.2021 р.). Здобувачами також вносились пропозиції щодо ширшого залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти та академічної мобільності, виконання науково-дослідних тем, забезпечення доступу до наукометричних баз, а також посилення практичної підготовки для здобуття компетентностей потрібних для подальшої професійної діяльності, що було враховано при оновленні ОНП. В ОНП Педіатрія, які розміщені на сайті 2018-2023 років, можна прослідкувати зміни лише в програмі 2021 року (<http://surl.li/kqpwj>). У відомостях СО також немає інформації щодо інших конкретних змін, окрім зазначених вище. Поданий на сайті СумДУ формат ОНП не передбачає переліку вибіркового компонентів, але вони розміщені в окремому каталозі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі залучені до процесу перегляду ОНП через участь у щорічних анонімних опитуваннях. Відповідно до відомостей про СО здобувачі можуть брати участь у різних опитуваннях: періодичному анкетуванні щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до «Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін» (<http://surl.li/ffbe>); анкетуваннях щодо якості ОП (<http://surl.li/kmbwn>); опитуваннях за запитом з окремих проблемних питань та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в інституті. Проректор з науково-педагогічної роботи Школьник І.О. та начальник Центру забезпечення якості вищої освіти Люта О.В. під час зустрічі 6 також вказували на наявність різних форм опитування. Здобувачі можуть брати участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, наукове товариство студентів та аспірантів СумДУ ННМІ, у роботі робочих проектних груп та Студентської агенції співдії якості освіти. Наказом ректора в 2021 році до робочої проектної групи ОНП Педіатрія були залучені здобувачі Дейнека Катерина та Профатило Анастасія. Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах внутрішньої системи забезпечення якості ОП через членство у вченій раді ННМІ та Раді забезпечення якості СумДУ, проте здобувачі ОНП Педіатрія не залучені до даних структур. Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання, викладання і наукового керівництва. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проектів ОНП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПГ (<http://surl.li/kmca1>, <http://surl.li/kqjgb>). На сайті ЗВО оприлюднені результати анкетування 2021, 2022 та 2023 років щодо якості даної ОНП (<http://surl.li/kmbwn>). За результатами обговорення і анкетування в 2023 році зауважень до ОНП не було. Анкета охоплює різні аспекти ОНП, проте відповіді здобувачів в 2023 році здебільшого однотипні. Результати анкетування здобувачів були обговорені на засіданні кафедри педіатрії, засіданні РПГ та засіданні Експертної групи роботодавців, що підтверджено протоколами засідань (<http://surl.li/kmbwn>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В 2021 році до робочої проектної групи був залучений директор КНП «Обласна дитяча клінічна лікарня» СОР Змисля І.Ф. Рецензентами ОП у 2021 році були директор КНП «Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії» СМР Чирва О.В., директор медичного центру «Еледія» Куц Л.В., завідувачі кафедр ЗВО Павлишин Г.А. та Крючко Т.О. Роботодавці беруть участь у Експертній раді роботодавців зі спеціальності, засідання якої відбувається двічі на рік, що було підтверджено на зустрічі 5. Роботодавці також запрошуються на фокус-групи, засідання випускової кафедри. Відповідно до відомостей про СО, Змисля І.Ф. під час проведення фокус-групи запропонував враховувати регіональні потреби Сумської області при плануванні тем дисертаційних робіт. В той же час Поцелуєв В. І., головний лікар Сумської ЦРКЛ, запропонував залучати до навчання окремих розділів лікарів - практиків, для якісного рівня практичної діяльності аспіранта в майбутньому (<http://surl.li/knjqc>). За пропозиціями роботодавців Змислі І.Ф. та Бугаєнко В.О. в розділі «Особливості програми» підкреслили урахування динаміки регіональних аспектів сучасної та клінічної педіатрії та уточнили зміст розділу «Придатність до працевлаштування» і представити його в вигляді – «Випускники можуть обіймати відповідні посади згідно класифікатора професій» (<http://surl.li/kmbxb>). У СумДУ діє механізм для надання пропозицій роботодавцями через сторінку <http://surl.li/ffbx>. У ЗВО є анкета для роботодавців, проте анкетування роботодавців за даною ОНП не проводилось. Під час зустрічі 5 роботодавці вказували на доцільність посилення юридичної та цифрової грамотності здобувачів, ознайомлення їх з нормативними документами НСЗУ, електронною системою охорони здоров'я.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Збір інформації та врахування інформації щодо працевлаштування випускників здійснюється на рівні випускових кафедр та ННМІ (<http://surl.li/kttip>). Випуску за даною ОНП не було, але на сайті кафедри є інформація про працевлаштування випускників аспірантури, які працюють в закладах вищої освіти, охорони здоров'я, бізнес-структурах (<http://surl.li/ktuxv>, <http://surl.li/kgzfl>, <http://surl.li/kgzjd>). Семеро випускників працевлаштовані викладачами на кафедрі педіатрії СумДУ (<http://surl.li/kniye>). Відповідно до відомостей про СО «випускники запрошуються для участі у проведенні методичних семінарів кафедри, участі у практичних заняттях, у роботі ЕРР для вдосконалення ОП, на зустрічі з гарантом для спілкування зі здобувачами вищої освіти» (<http://surl.li/kniyy>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) у СумДУ (<http://surl.li/ffbu>) є комплексною і багаторівневою. Перший рівень забезпечується через опитування здобувачів, результати яких аналізуються директором інституту, завідувачем кафедри, викладачами та науковими керівниками, що дозволяє вчасно реагувати на виявлені проблеми та формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, удосконалення наукової складової.

Результати опитування обговорюються на засіданнях РППГ, Ради із забезпечення якості інституту та Ради забезпечення якості СумДУ. В опитуваннях за 2021-2022 н.р. (<http://surl.li/knijz>) частина аспірантів вказали, що частково задоволені можливостями доступу до наукометричних баз даних під час навчання в аспірантурі та підготовки дисертаційного дослідження. Для вирішення цього питання був проведений семінар із залученням директора бібліотеки, де здобувачів ознайомили з можливостями наявних сервісів, послуг бібліотеки, доступу до електронних ресурсів та баз даних (<http://surl.li/knizt>). Члени РППГ аналізують доцільність включення певних ВК до каталогу вибіркових дисциплін. Окрім того, в СумДУ щороку проводиться перевірка діяльності кафедри за системою критеріїв та показників, які розроблені Центром забезпечення якості вищої освіти (ЦЗЯВО). Виявлені недоліки зазначаються в акті перевірки та передаються в навчальні підрозділи. Результати перевірок обговорюються на засіданні кафедр і Ради з якості ННМІ. Також на рівні СумДУ проводиться комплексна перевірка стану забезпечення якості підготовки фахівців і розвитку наукової діяльності інститутів/факультетів, її результати розглядаються і затверджуються на Вченій раді СумДУ. Питання якості підготовки докторів філософії розглядалось на Раді з якості СумДУ в 2021 році (<http://surl.li/kqnqcx>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП Педіатрія в СумДУ акредитується вперше, тому результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти за даною ОП немає. Проте при перегляді ОНП були враховані зауваження та пропозиції, надані при акредитації інших ОНП університету, зокрема ОНП Біологія (<http://surl.li/khvtz>), ОНП Медицина (<http://surl.li/khveu>). Відповідно, була запроваджена онлайн «Форма зворотного зв'язку зі здобувачами освіти, випускниками, роботодавцями та іншими стейкхолдерами» на сайті ННМІ (<http://surl.li/fcbhl>); проведено онлайн методичні семінари та вебінари для НПП (<http://surl.li/khwvz>, <http://surl.li/khwxl>); удосконалено проведення ОК «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» з наданням можливості здобувачам самостійного проведення занять під контролем викладача; розроблено механізми залучення гостьових професорів, як іноземних, так і українських для проведення лекцій, майстер класів (<http://surl.li/kdexi>, <http://surl.li/khwsl>, <http://surl.li/khwyk>, <http://surl.li/knjbj>, <http://surl.li/knjbp>, <http://surl.li/knjcf>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Академічна спільнота залучена до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП на кількох інституційних рівнях (<http://surl.li/ffbu>): на рівні ОП - при розробці, затвердженні, моніторингу та перегляді (РППГ на чолі з гарантом, групи забезпечення, випускові кафедри); на рівні ННМІ - Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в інституті; на загальноуніверситетському рівні - Рада із забезпечення якості освітньої діяльності, Центр забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти). Розподіл функціональних обов'язків, повноважень усіх підрозділів регламентується нормативними актами (<https://normative.sumdu.edu.ua>). На рівні кафедр систематично обговорюються ОП щодо оптимізації структури, змісту ОК; методів викладання; розвитку навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності. Безперервний професійний розвиток викладачів забезпечується системою підвищення кваліфікації; комплексом наукових і методичних заходів різного рівня. Окрім того, учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ. Під час зустрічі 6 начальник Центру ЗЯВО Люба О.В. підтвердила періодичне загальне анкетування НПП, результати якого не оприлюднюються, а розсилаються директорам відповідних інститутів, завідувачам кафедр. Доц. Петрашенко В.О. надала ЕГ результати анкетування НПП за 2021 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивною практикою є створення та функціонування Експертної ради роботодавців (підкритерій 8.3). Щороку проводиться анонімне анкетування здобувачів, результати якого обговорюються за засіданнях випускової кафедри, робочо-проектної групи, профільної Експертної ради роботодавців (підкритерій 8.2).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Враховуючи однотипність відповідей здобувачів при анкетуванні в останній рік, рекомендовано при наступному опитуванні додати відкриті запитання в анкету, де здобувачі могли б висловлювати свої пропозиції щодо удосконалення освітньо-наукового процесу (підкритерій 8.2). Проводити щорічне анкетування науково-

педагогічних працівників за ОНП Педіатрія з подальшим обговоренням результатів на відповідних рівнях. Запровадити анкетування роботодавців за даною ОНП (підкритерій 8.3).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В СумДУ визначені і дотримані процедури розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-наукової програми (8.1). Здобувачі вищої освіти активно залучені до процесу перегляду ОП шляхом анкетування, участю в робочо-проектній групі (8.2). Створена Експертна рада роботодавців, члени якої підтвердили активну участь в обговоренні та перегляді ОП (8.3). Збір інформації щодо працевлаштування випускників здійснюється на рівні випускових кафедр та ННМІ (8.4). В СумДУ створена багаторівнева система забезпечення якості вищої освіти із широким залученням академічної спільноти, сформована культура забезпечення якості вищої освіти (8.5-8.7). Встановлені факти та докази дають можливість зробити висновок про загальну відповідність критерію встановленим вимогам. Наявні недоліки не є суттєвими.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В СумДУ визначені чіткі і зрозумілі правила щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, які регулюються відповідними нормативно-правовими актами: Статутом (<http://surl.li/ffrg>), Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>), Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у СумДУ (<http://surl.li/skzx>), Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), Кодексом корпоративної культури (<http://surl.li/ffay>). Всі регламентуючі документи доступні на офіційному сайті СумДУ, в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>). В межах ОНП Педіатрія основні нормативні документи доводяться до відома здобувачів на вступних лекціях та заняттях у перший день навчання. В СумДУ ефективно використовується система електронних особистих кабінетів для інформування здобувачів та співробітників, а також інформування відбувається через корпоративні пошти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проекти ОП 228 Педіатрія оприлюднюються для обговорення на сайті університету в Каталозі освітніх програм (<http://surl.li/ffbo>, <http://surl.li/kqncs>) та на сайті кафедри (<http://surl.li/kmcai>). Пропозиції щодо обговорення ОП всіма стейкхолдерами можуть надаватись через сторінку (<http://surl.li/kmcai>) та онлайн форму в каталозі курсів. Результати громадського обговорення за 2023 рік оприлюднені на сайті кафедри (<http://surl.li/kwimx>). У відомостях про СО зазначено, що за результатами обговорення ОНП в 2023 році пропозицій відносно змін не надходило. ОНП 2023 прийнята без змін. Проте, відповідно до таблиці (<http://surl.li/kwimx>), є кілька пропозицій від здобувачів та роботодавців щодо покращення практичної фахової підготовки здобувачів та змісту окремих ОК, що було підтверджено при зустрічі 5 з роботодавцями.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП Педіатрія оприлюднена на веб-сайті СумДУ в каталозі освітніх програм (<http://surl.li/klwhn>), а також на сайті випускової кафедри (<http://surl.li/kqnrwj>). На сайті оприлюднено опис та зміст програми, перелік обов'язкових освітніх компонентів, програмні компетентності та ПРН, ресурсне забезпечення ОП. У вільному доступі також є сибалуси обов'язкових та вибіркових ОК. Наданий обсяг інформації достатній для інформування потенційних вступників, здобувачів та інших зацікавлених сторін. Слід зазначити, що в усіх ОНП Педіатрія, оприлюднених на сайті термін дії ОНП до 01.07.2022 року, також застаріла інформація про ресурсне забезпечення ОНП. На зустрічах з гарантом ОП та адміністративним персоналом було з'ясовано, що в даному випадку мала місце технічна помилка.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Створена чітка і зрозуміла нормативна база забезпечення освітнього процесу. Позитивною практикою слід вважати наявність особистих кабінетів науково-педагогічних працівників та здобувачів, куди надходить уся актуальна інформація (підкритерій 9.1).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Потребують виправлення та контролю з боку гаранта та адміністрації неточності в оприлюдненій на сайті ЗВО ОНП Педіатрія щодо терміну її дії (підкритерій 9.3). Для реагування на пропозиції, зауваження та рекомендації, висловлені під час громадського обговорення рекомендовано впровадити план заходів реалізації зауважень (підкритерій 9.2).

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Нормативні документи, інформація про ОП, силабуси дисциплін є відкритими і доступними на сайті СумДУ (9.1; 9.3); проводиться громадське обговорення ОНП та систематизуються пропозиції після громадського обговорення (9.2), що вказує на відповідність критерію щодо прозорості та публічності. Вказані недоліки щодо технічних неточностей не є суттєвими і не впливають на зміст ОНП, можуть бути усунені в короткі терміни.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Компоненти ОНП, їх зміст та послідовність в цілому дозволяють забезпечити повноцінну підготовку здобувачів до дослідницької та викладацької діяльності. ОНП містить дисципліни з чотирьох циклів, кожен із яких направлений на здобуття певних компетентностей, які необхідні для дослідницької та викладацької діяльності. Складова ОНП циклу професійної підготовки забезпечується 12 кредитами ЄКТС: ОК8 «Соціальна медицина» (6 кредитів) та ОК «Невідкладні стани і сучасні методи дослідження в медичній практиці» (6 кредитів). Водночас, відсутність ОК педіатричного спрямування серед обов'язкових ОК обмежує забезпечення відповідності науковим інтересам здобувачів. У ЕГ виникло запитання щодо дотичності до блоку професійної підготовки ОК8, однак викладачі на онлайн зустрічі зазначили, що даний ОК має переважно педіатричне спрямування в рамках доказової медицини. Для набуття загальнонаукових компетентностей передбачено 5 кредитів. Для набуття універсальних навичок дослідника відведено 18 кредитів, для набуття мовних компетентностей – 6 кредитів. Вибірковий блок ОНП складається із 15 кредитів ЄКТС. Здобувачем здійснюється вибір однієї дисципліни із 9-ти циклу загальної підготовки (5 кредитів) та дві із 5-ти ВК циклу професійної підготовки (10 кредитів). Схема добору ВК є дещо зміщеною у бік нормативних загальних дисциплін, однак компенсується більшим обсягом навчального навантаження професійних компонентів. Здобувачі ОНП обирають передусім дисципліни професійного спрямування, які більшою мірою дотичні до тематики їх дослідження (зустріч 3). Так, наприклад, тема дослідження Профатило А.О. присвячена питанням неонатології, а ВК, що була обрана – «Сучасні аспекти діагностики в неонатології». У якості важливих позитивних практик слід зазначити можливість обрання здобувачами дисциплін з орієнтацією на особливості педіатричної субспеціальності та можливість вибору декількох дисциплін одного блоку. Все це дозволяє врахувати професійні інтереси здобувачів, задовольнити потреби реалізації наукових інтересів на межі медичних спеціальностей і наукових напрямків, а також збільшує можливості забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії. Загальнонаукові, мовні компетентності, а також педагогічна практика сприяють формуванню соціальних навичок (soft skills), навичок академічного спілкування і отримання наукової інформації та готують до викладацької діяльності. Під час зустрічі з було встановлено задоволеність здобувачів щодо релевантності ОНП їх дослідницьким інтересам, що підтверджує також опитування (<http://surfl.li/kwint>). Викладацькі компетентності здобувачів забезпечуються за рахунок ОК10 (4 кредити) та ОК3 (3,0 кредитів), яка здійснюється у формі викладацької практики на профільній кафедрі (відомості СО; зустрічі із НПП, здобувачами). На фокус-групах (зустріч 2, 3) зазначалося, що ОНП відповідає науковим

інтересам здобувачів та сприяє забезпеченню повноцінної комплексної підготовки до професійної педіатричної і науково-педагогічної діяльності.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

Теми наукового дослідження розглядаються та затверджуються на засіданнях профільної кафедри (за присутності наукового керівника та здобувача), вченої ради медичного інституту та затверджуються Вченою радою СумДУ (відомості про СО; зустрічі 3, 6). Теми наукових досліджень здобувачів плануються у рамках науково-дослідних робіт кафедри педіатрії СумДУ, що передбачає дотичність напрямів досліджень здобувачів і керівників. Відповідність тем наукових досліджень здобувачів напрямам досліджень наукових керівників та темам науково-дослідних робіт кафедри підтверджується наданою інформацією (<http://surl.li/kmcvr>) та підтверджує співпадіння напрямків наукової діяльності здобувачів та їх керівників. Забезпечення відповідності напрямів наукових досліджень керівників та здобувачів у СумДУ регулюється, починаючи зі вступу до аспірантури, коли вступники подають у ННЦ ПКВК письмову дослідницьку пропозицію та тематику своїх перспективних досліджень (<http://surl.li/kdcdg>) (відомості СО; зустрічі з гарантом, 6).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу ЗВО ступеня доктора філософії в СумДУ» (<http://surl.li/skzx>) передбачається щорічне звітування аспірантів про виконання індивідуального плану наукової роботи на засіданнях кафедр та вченої ради інституту. Під час зустрічі з із здобувачами ВО було підтверджено, що аспіранти щороку звітують на засіданні кафедри, в подальшому ці звіти затверджуються вченою радою інституту. В ЗВО проводяться наукові конференції для молодих вчених, як в межах університету – «Перший крок в науку», так і в межах ННМІ – «Перспективи розвитку медичної науки і освіти» (<http://surl.li/kxwi>), про що було сказано під час зустрічей 3 і 4, проте остання інформація на сайті ЗВО датується 2017 роком. В інституті видається Східноукраїнський медичний журнал (включений до категорії «Б» (<http://surl.li/kdcvb>), де здобувачі мають можливість апробувати результати наукових досліджень. Зокрема, у здобувача Профатило А.О. є дві публікації в даному журналі. Здобувачі представляють результати своїх наукових досліджень на всеукраїнських та міжнародних наукових заходах, що підтверджено в звітах, наданих на запит ЕГ. Здобувач Тарамак Л.В. брала участь у серії тренінгів “Soft skills для кар’єри вченого”, які проводились у онлайн режимі (<http://surl.li/klyxj>). Під час зустрічей у фокус-групах (1, 2, 6, відкрита зустріч) було продемонстровано широкі матеріально-технічні можливості для здобувачів виконання наукових досліджень на базі Центру колективного користування науковим обладнанням (<http://surl.li/tfjh>), центру молекулярно-генетичних досліджень, центру патоморфологічних досліджень, які виконують міжнародні грантові проекти, проекти, які фінансуються за кошти державного бюджету. Доступ до лабораторій і клінічних баз безкоштовний. Проте, слід зазначити, що здобувачі даної ОНП мало використовують надані можливості. Під час вказаних зустрічей зазначалось, що лише здобувачі Катерина Дейнека та Анастасія Гавриленко виконували свої дослідження на базі Центру, що також було зазначено Анастасією Гавриленко під час зустрічі 3. Вона також підтвердила, що брала участь у конкурсі на грант для проведення наукового дослідження. У ЗВО передбачена можливість направляти здобувачів у відрядження за рахунок субрахунків кафедр та інститутів; коштів, які передбачені кошторисами держбюджетних НДР, проте ніхто із здобувачів даної ОНП не вказав на використання вказаних коштів. Університет може частково оплачувати здобувачам лабораторні реактиви за рахунок програми підтримки здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

СумДУ має можливості для реалізації права здобувачів на міжнародну академічну мобільність. Для цього створена нормативна база («Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/ffmg>), двосторонні договори з закордонними ЗВО (<http://surl.li/odlb>), діють міжнародні грантові проекти (<http://surl.li/ridh>). Здобувачі під час анкетування відмітили, що ЗВО надає достатньо інформації щодо програм академічної мобільності (<http://surl.li/kmbwn>). Здобувач Профатило А.О. представляла результати дослідження на конференціях в Чеській республіці, 2022; Великобританії, 2023 (<http://surl.li/klyvl>, <http://surl.li/klywf>, <http://surl.li/klywk>). Аспірантам надаються можливості долучаючись до відкритих лекцій, презентацій провідних зарубіжних вчених та міжнародних заходів у СумДУ. Проте під час зустрічі здобувачі не могли згадати конкретно, які саме лекції і яких науковців їм вдалося відвідати. Субрахунки кафедр та інститутів, як зазначалось при зустрічі з адміністративним персоналом дозволяють підтримувати участь здобувачів у міжнародних конференціях, проте на даний час жоден здобувач даним правом не скористався.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Усі наукові керівники аспірантів беруть участь в дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються у звітах науково-дослідних робіт, як керівники, відповідальні виконавці та власне виконавці (<http://surl.li/kdefk>). У 2016-2023 рр. викладачі кафедри педіатрії брали участь у 4 держбюджетних НДР, міжнародних наукових проектах. Зокрема, під час зустрічі у фокус-групі проф. Лобода А.М., який є науковим керівником здобувача Дейнеки К.М. зазначив свою участь у білатеральних україно-білоруському та україно-молдавському проектах, Горизонт-2020 MSCA- RISE 777926, NanoSurf. Результати НДР публікуються у вигляді спільних із здобувачами статей, що підтверджує практику спільної участі наукових керівників та аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Практики дотримання академічної доброчесності в науковій діяльності керівників та аспірантів регламентуються нормативною базою, зазначеною у критерії 5 відомостей про СО. Рішенням Наукової ради (<http://surl.li/rhvn>) затверджено перелік заходів з розвитку дослідницької доброчесності як частини системи забезпечення якості наукової діяльності. Моніторинг дотримання аспірантами норм академічної доброчесності здійснюється науковими керівниками впродовж усього періоду їх навчання. Обов'язковим етапом процедури подання дисертації до розгляду є безоплатна її перевірка системою StrikePlagiarism (<http://surl.li/plaq>). До каталогу вибіркового дисциплінарного контролю для аспірантів внесено дисципліну «Дослідницька доброчесність». Працює відкритий онлайн-курс «Академічна доброчесність: цінності, дії, успішні історії» (<http://surl.li/owsz>). СумДУ – учасник проекту Erasmus+ KA2 «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» (OPTIMA) щодо впровадження ідей та кращих європейських практик відкритої науки та дослідницької доброчесності в діяльність вітчизняних ЗВО. У разі встановлення порушення академічної доброчесності особами з числа НПП СумДУ, справа розглядається університетською комісією з етики та управління конфліктами з рекомендацією щодо припинення можливості здійснення наукового керівництва, а також притягнення до інших видів відповідальності згідно з чинною університетською та національною нормативними базами. Відповідальність НПП СумДУ за порушення академічної доброчесності визначена нормативною базою університету, зокрема «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<http://surl.li/ffat>) та іншими (<http://surl.li/rimb>). У рамках освітньої програми «Педіатрія» відсутні випадки порушення науковими керівниками аспірантів академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності є однією із ключових цінностей СумДУ, про що зазначали самі здобувачі освіти під час зустрічей 3 та 4, а також адміністративний персонал (зустріч 6).

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Добре розвинута матеріально-технічна база власних наукових центрів і лабораторій дає можливість повністю реалізувати принцип навчання через дослідження і безпосередньо брати участь у дослідницьких проектах на міжнародному рівні, в тому числі із залученням грантів (підкритерій 10.3). Створені можливості для участі науково-педагогічних працівників та здобувачів у грантових проектах, програмах мобільності: нормативна база, двосторонні договори з закордонними ЗВО, діють міжнародні грантові проекти, а тому числі Горизонт-2020 MSCA-RISE, Горизонт-Європа MSCA-SE (підкритерій 10.4, 10.5). Позитивною практикою є підтримка здобувачів з використанням субрахунків кафедр (підкритерій 10.3).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Відповідно до рекомендацій роботодавців та здобувачів необхідно посилити цикли професійної підготовки за педіатричним спрямуванням, як за рахунок обов'язкових, так і вибіркового компонентів. При створенні можливостей участі у грантових проектах і програмах мобільності, спостерігається низька залученість здобувачів до вказаних активностей (підкритерій 10.3, 10.4). Рекомендовано гаранту, адміністрації ННМІ СумДУ розробити комплексний план заходів для залучення здобувачів даної ОНП до програм міжнародної академічної мобільності, грантових проектів.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими. Зміст ОП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності (10.1). Наукова діяльність здобувачів відповідає напряміві досліджень наукових керівників (10.2). Існують можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень науковим керівникам (10.3). Створені можливості для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти (10.4). Керівники аспірантів є відомими вченими в галузі педіатрії і проводять активну дослідницьку діяльність, результати якої публікуються в наукових журналах (10.5). Заклад вищої освіти веде активну популяризацію та забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (10.6).

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Боярчук Оксана Романівна

Члени експертної групи

Токарчук Надія Іванівна

Брезицька Дануся Михайлівна